

JEDZIEMY DO WÓD W...

Biuletyn informacyjny nr 4/2015
Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych RP

ISSN 1427-0900

JEDZIEMY DO WÓD W...

**Stowarzyszenie
Gmin
Uzdrowskich RP**

Biuletyn informacyjny nr 4/2015

Rada Naukowa czasopisma naukowego „Jedziemy do wód w ...”:

1. **prof. dr hab. Andrzej Rapacz** – Katedra Marketingu i Zarządzania Gospodarką Turystyczną, UE we Wrocławiu,
2. **prof. dr hab. inż. arch. Elżbieta Węclawowicz-Bilska** – Wydział Architektury Politechniki Krakowskiej,
3. **prof dr hab. Marek Zdebel** – Katedra Prawa Finansowego Uniwersytetu Śląskiego,
4. **prof. dr hab. Janusz Szopa** – Katedra Rekreacji AWF Katowice,
5. **dr Tadeusz Burzyński** – Wydział Turystyki i Promocji Zdrowia GWSH Katowice, Instytut Turystyki w Krakowie,
6. **dr Diana Dryglas** – Katedra Geologii Ogólnej i Geoturystyki, AGH Kraków,
7. **prof. nadzw. dr hab. Andrzej Hadzik** – Katedra Turystyki AWF Katowice, Wyższa Szkoła Bankowa w Chorzowie
8. **prof. nadzw. dr hab. Tomasz Wołowicz** – Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie

Recenzenci czasopisma naukowego „Jedziemy do wód w ...”:

1. **dr hab. n. med. prof. nadzw. Włodzisław Kuliński** – Wydział Nauk o Zdrowiu UJK w Kielcach, Zakład Medycyny Fizykalnej UM w Łodzi,
2. **prof. dr hab. Bogusław Sawicki** – Katedra Turystyki i Rekreacji, UP w Lublinie,
3. **dr hab. inż. Marek Doktor** – Katedra Geologii Ogólnej i Geoturystyki AGH, Kraków.
4. **prof. zw. dr hab. Janusz Soboń** – Akademia Morska w Szczecinie
5. **prof. nadz. dr hab. inż. Paweł Żukowski** – Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Gorzowie Wielkopolskim

Redakcja czasopisma naukowego „Jedziemy do wód w ...”:

1. Redaktor naczelny – **prof. dr hab. Bogusław Sawicki**
2. Redaktor językowy – **mgr Wojciech Fułek**
3. Redaktor tematyczny – **dr Jan Golba**
4. Sekretarz redakcji – **Iwona Drozd**

Biuletyn wydany przez:

Stowarzyszenie Gmin Uzdrawiskowych RP
33-380 Krynica-Zdrój, ul. Czarny Potok 27/24
tel. 18 477 74 50, fax 18 477 74 51
ISSN 1427-0900

www.sgurp.pl
e-mail: biuro@sgurp.pl

Fotografie:
Archiwum SGU RP
Archiwa UM Gmin Członkowskich
Fotografia na okładce: „Zdrój Magdalena” w Szczawnicy

Wydawnictwo i Drukarnia NOVA SANDEC
33-300 Nowy Sącz, ul. Lwowska 143
tel./fax 18 547 45 45, tel. 18 441 02 88
e-mail: biuro@novasandec.pl
www.novasandec.pl

Spis treści

Od Redakcji.....	5
------------------	---

Z ŻYCIA SGU RP

Posiedzenie Zarządu SGU RP w Polanicy-Zdroju (I. Drozd)	7
Aktualizacja operatów uzdrowiskowych w oparciu o dane z państwowego monitoringu dotyczącego stanu czystości powietrza – problem prawny do rozwiązania (dr J. Golba)	11
Jakość w polskich uzdrowiskach na tle uzdrowisk europejskich. Wystąpienie dr Diany Dryglas (AGH Akademia Górniczo-Hutnicza Kraków) na XXIV Kongresie Uzdrowisk Polskich w Inowrocławiu	17

PREZENTACJA GMIN CZŁONKOWSKICH SGU RP

Dębica.....	27
Szczawnica.....	33

PROMOCJA

Onet.pl - Polskie Uzdrowiska na jesień (I. Drozd).....	39
--	----

REFERATY

Ewidencja księgową opłaty miejscowej i uzdrowiskowej z perspektywy inkasenta. (dr hab. Tomasz Wołowicz, zastępca Burmistrza Krynicy-Zdroju) ...	43
Opodatkowanie podatkiem od nieruchomości budowli infrastruktury portowej oraz budynków i gruntów wpisanych do rejestru zabytków (wybrane problemy praktyczne). (dr hab. Tomasz Wołowicz, zastępca Burmistrza Krynicy-Zdroju)	51

Od Redakcji

Szanowni Państwo,

Witamy serdecznie wszystkich Czytelników czasopisma naukowego „Jedziemy do wód w...”. Mamy nadzieję, że treści zawarte w czasopiśmie uzupełnią i poszerzą informacje na tematy uzdrowiskowe i pozwolą na bieżąco śledzić wydarzenia mające miejsce na przestrzeni ostatnich miesięcy.

Bieżący numer w dużej części poświęcony został zagadnieniu nurtującemu środowiska samorządowe już od kilku miesięcy. W najbliższych 2 (lub 3) latach we wszystkich gminach uzdrowiskowych niezbędna będzie aktualizacja operatów uzdrowiskowych. Brak odpowiednich przepisów uniemożliwia gminom uzdrowiskowym rozpoczęcie procesu związanego z udowodnieniem przez gminy stanu czystości powietrza w uzdrowiskach. Skutki obecnej sytuacji, byłyby katastrofalne nie tylko dla gmin uzdrowiskowych, ale również dla kilkunastu tysięcy pracowników bezpośrednio zatrudnionych w sanatoriach i szpitalach uzdrowiskowych oraz kilkudziesięciu tysięcy osób zatrudnionych w usługach i przemyśle powiązanych z uzdrowiskami.

Na prośbę czytelników czasopisma udostępniamy wystąpienie dr Diany Dryglas na temat standardów jakościowych uzdrowisk polskich i wybranych uzdrowisk europejskich zreferowane na tegorocznym Kongresie Uzdrowisk Polskich w Inowrocławiu.

Promocja uzdrowisk polskich stanowi bardzo ważną część działalności prowadzonej przez Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych RP. W obecnym numerze przedstawiamy kolejną inicjatywę skierowaną w tym kierunku.

Tradycyjnie ostatnia część czasopisma „Jedziemy do wód w...” przeznaczona jest na referaty związane z tematyką uzdrowiskową. W bieżącym numerze dotyczą one ewidencji księgowej opłaty miejscowej i uzdrowiskowej z perspektywy inkasenta oraz opodatkowania podatkiem od nieruchomości budowlanej infrastruktury portowej oraz budynków i gruntów wpisanych do rejestru zabudowy.

Iwona Drozd
Kierownik Biura SGU RP

Z ŻYCIA SGU RP

Posiedzenie Zarządu SGU RP w Polanicy-Zdroju

Dnia 16 grudnia 2015 roku w Hotelu „Bukowy Park” w Polanicy-Zdroju odbyło się posiedzenie Zarządu Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych RP. W zebraniu udział wzięli: Jan Golba - prezes zarządu (burmistrz Muszyny) oraz członkowie zarządu: Wojciech Farbaniec (burmistrz Rymanowa) i Jerzy Terlecki (burmistrz Polanicy Zdroju).

Przedstawiciele Zarządu SGU RP dyskutowali na temat spraw związanych z bieżącym funkcjonowaniem stowarzyszenia oraz przedstawionymi sprawozdaniami od początku 2015r.

Niezwykle ważnym punktem zebrania było omówienie zagrożeń związanych z aktualizacją operatów uzdrowiskowych w oparciu o dane z państwowego monitoringu dotyczącego stanu czystości powietrza w strefach. Prezes Zarządu zwrócił uwagę na problem prawny doty-

czący kwestii potwierdzenia właściwości leczniczych klimatu. Jan Golba wyjaśnił, że zgodnie z przepisami art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony Środowiska w Polsce obowiązuje państwowy monitoring stanu czystości powietrza, a ustalenia stanu czystości powietrza dokonuje się w strefach, o których mowa w art. 87 ust. 2 ustawy - tj. na poziomie województw oraz aglomeracji i dużych miast. Stan zanieczyszczenia powietrza w uzdrowiskach ustala się obecnie na podstawie monitoringu państwowego nie w oparciu o faktyczne wyniki pomiarów, ale na podstawie tzw. modelowania matematycznego. Powoduje to kompletne zaciemnienie stanu czystości powietrza w uzdrowiskach, bowiem stacje pomiarowe bardzo często znajdują się w miejscowościach, gdzie występuje bardzo duże

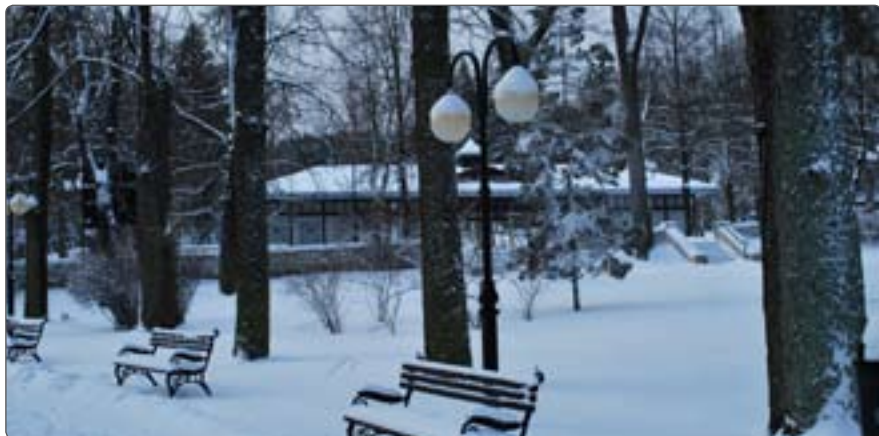
Obrady przedstawicieli Zarządu SGU RP

zanieczyszczenie powietrza, co powoduje, że tzw. tło zanieczyszczeń dla danego uzdrowiska może być wyjątkowo negatywne. Jan Golba (prezes zarządu) zwrócił uwagę na fakt, że 3-letni okres badań wymagany dla potrzeb operatów uzdrowiskowych już trwa, a z powodu niepewności co do dopuszczalności prowadzenia własnych badań, do tej pory tylko nieliczne gminy zdecydowały się na zlecenie przeprowadzenia powyższych badań.

Obecni na posiedzeniu przedstawiciele Zarządu zgodnie stwierdzili, że trwająca od kilku miesięcy wymiana korespondencji (w temacie aktualizacji operatów uzdrowiskowych) pomiędzy SGU RP a Mini-

strem Środowiska i Ministrem Zdrowia nie przyniosła oczekiwanych rezultatów. W tej sytuacji konieczne jest podejmowanie dalszych działań i szerokie zainteresowanie posłów na Sejm RP tym problemem. Rozpoznana zostanie możliwość zorganizowania spotkania Zarządu SGU RP z kierownictwem Ministerstwa w zakresie zmiany rozporządzenia Ministra Zdrowia dot. spraw związanych z potwierdzaniem jakości powietrza w uzdrowiskach.

Kolejnym problemem zgłaszanym przez władarzy gmin uzdrowiskowych jest unikanie przez zarządzających hotelami obowiązku płacenia podatku od nieruchomości od działalności gospodarczej poprzez zgłoszenie obiektu, jako zakładu opieki zdrowotnej lub prowadzącego działalność zdrowotną. Straty wynikające z tego tytułu dla niektórych gmin uzdrowiskowych stanowią poważny ubytek w budżetach gminnych. Duże wątpliwości stanowi w takiej sytuacji używanie nazwy np. Hotel**** lub Hotel *** jeżeli obiekt jest zarejestrowany jako zakład

opieki zdrowotnej.

Następnie omówiono, podejmowany wielokrotnie temat opłaty eksploatacyjnej. Z zebranych przez SGU RP informacji wynika, że obecnie wpływy do budżetu gminy z tytułu opłaty eksploatacyjnej są niższe niż wpływy z tytułu opłaty za udzielanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu na terenie gminy.

Ostatnim i zarazem interesującym punktem spotkania Zarządu było omówienie I edycji konkursu EKO HESTIA SPA. Zarząd SGU RP i władze gmin uzdrowiskowych wiążą z tym konkursem duże nadzieje. Konkurs „EKO HESTIA SPA” jest realizowany we współpracy z Grupą ERGO Hestia z Sopotu. Przyznawana co roku nagroda „EKO HESTIA SPA” będzie promować i popularyzować najbardziej skuteczne i nowatorskie działania oraz inwestycje mające pozytywny wpływ na środowisko. Wartość nagrody ufundowanej przez Grupę ERGO Hestia wyniesie każdorazowo 100 tysięcy złotych. Pierwsza nagroda zostanie przyznana w 2016 roku za działania i inwestycje zrealizowane w latach 2010-2015.

Z ŻYCIA SGU RP

Aktualizacja operatów uzdrowiskowych w oparciu o dane z państwowego monitoringu dotyczącego stanu czystości powietrza - problem prawny do rozwiązania

Aktualizacja operatów uzdrowiskowych i potwierdzenie statusu uzdrowiska to temat, którym Zarząd Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych RP intensywnie zajmuje się od kilku miesięcy. W odczuciu Zarządu SGU RP zarówno Ministerstwo Zdrowia, jak i Ministerstwo Środowiska bagatelizuje problem związany z nadchodzącą aktualizacją operatów uzdrowiskowych i brakiem obowiązujących przepisów w tym zakresie.

W najbliższych 3 latach we wszystkich gminach uzdrowiskowych nie-

zbędna będzie aktualizacja obecnych operatów uzdrowiskowych. Niestety istniejąca luka w prawie doprowadzić może do sytuacji, że wiele gmin uzdrowiskowych może nie uzyskać potwierdzenia swojego statusu nie dlatego, że nie spełnia wymogów z zakresu środowiska naturalnego, ale dlatego, że nie przewidziano właściwego sposobu ustalenia stanu czystości powietrza w tak specyficznych obszarach jak uzdrowiska. Skutki takiej sytuacji, byłyby katastrofalne nie tylko dla kilkunastu tysięcy pracowników bezpośrednio zatrudnionych w sanatoriach i szpi-

talach uzdrowiskowych, ale też dla kilkudziesięciu tysięcy osób zatrudnionych w usługach i przemyśle powiązanych z uzdrowiskami.

Stosownie bowiem do art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych „Gmina, na obszarze której znajduje się uzdrowisko lub obszar ochrony uzdrowiskowej, jest obowiązana do sporządzenia i przedstawienia, nie rzadziej niż raz na 10 lat, ministrowi właściwemu do spraw zdrowia operatu uzdrowiskowego, celem potwierdzenia spełnienia przez jej obszar albo jego część wymagań określonych w ustawie”. Operat uzdrowiskowy to dokument, w którym zgodnie z art. 39 ust. 4 pkt 6 i 11 ww. ustawy, umieszcza się poza innymi dokumentami, także świadectwa potwierdzające właściwości lecznicze naturalnych surowców leczniczych i klimatu oraz informacje o stanie czystości powietrza w uzdrowisku oraz natężenia hałasu opracowane zgodnie z odrębnymi przepisami. Kwestia spełnienia wymogów dotyczących leczniczego klimatu i ochrony środowiska jest na tyle istotna i ważna, że niespełnienie jednego z nich prowadzić może w konsekwencji do utraty statusu uzdrowiska. Artykuł 39 ust. 1 ustawy uzdrowiskowej ustanawia bowiem obowiązek łącznego spełnienia warunków, określonych w art. 39 ust. 1 pkt 1-5 ustawy. Tymczasem, wprowadzona w 2012 r. zmiana przepisów ustawy o ochronie środowiska

oraz przepisów wykonawczych do ustawy, nie pozwoli wielu uzdrowiskom udowodnić rzeczywistego stanu środowiska w odniesieniu do czystości powietrza, a tym samym potwierdzić swojego statusu, bowiem przepisy nie przewidują ustalania stanu czystości powietrza w miejscowości uzdrowiskowej, a jedynie w strefach, o których mowa w art. 87 ustawy o ochronie środowiska. To w konsekwencji prowadzić będzie do wdrożenia procedury pozbawienia statusu uzdrowiska wielu miejscowości uzdrowiskowych, nawet w sytuacji, gdyby spełniały normy z zakresu ochrony środowiska.

Powstaje zatem pytanie; jak ustalić stan czystości powietrza w uzdrowisku, jeżeli istniejące przepisy na to nie pozwalają? Otóż ustawodawca konstruując normy prawne w zakresie ustalania stanu czystości powietrza w strefach, nie wziął pod uwagę kwestii zasadniczej tzn. faktu, że zgodnie z art. 34 ust. 2 i 4 ustawy uzdrowiskowej stan czystości powietrza, który jest podstawą dla określenia właściwości leczniczych klimatu w uzdrowisku, decyduje o statusie uzdrowiska. Ze statusu tego wynikają określone uprawnienia i obowiązki (np. możliwość kontraktacji usług uzdrowiskowych z NFZ, prawo pobierania opłaty uzdrowiskowej, prawo do dotacji uzdrowiskowej), a więc powinien on być ustalany bardzo precyzyjnie, bo wpływa na wiele uprawnień, których uzdrowisko może zostać pozbawione, jeżeli nie spełni tych norm. Pomimo tak kategorycznych warunków ustalania statusu uzdrowiska, o których

mowa w art. 34 ustawy uzdrowiskowej, ustawodawca nie przewidział precyzyjnych i jasnych uregulowań w zakresie ustalania stanu czystości powietrza w uzdrowisku. Normy prawne odnoszące się do tego zakresu są tak nieprecyzyjne, że na podstawie badań w uzdrowisku można ustalić stan powietrza zarówno na potrzeby uzyskania świadectwa potwierdzającego właściwości lecznicze klimatu i będzie to stan prawdziwy, ale ze względu na ustawy obowiązek ustalenia stanu czystości powietrza w strefie (art. 87 ustawy prawo ochrony środowiska), może okazać się, że uśrednione pomiary wskażą, że uzdrowisko leży w strefie, gdzie przekroczone są normy zanieczyszczeń. W obrocie prawnym funkcjonować więc mogą dwa dokumenty, gdzie w jednym (operat uzdrowiskowy) stwierdza się iż uzdrowisko ma klimat o właściwościach leczniczych, a w drugim (raporty o stanie czystości powietrza), że uzdrowisko leży w strefie, gdzie przekroczone są normy zanieczyszczeń. Tak też jest w istocie, bowiem po stronie gmin istnieje obowiązek sporządzenia i aktualizacji operatu uzdrowiskowego (art. 43 ustawy uzdrowiskowej), a po stronie wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska istnieje ustawy (art. 89 i 90 ustawy prawo ochrony środowiska) obowiązek dokonania oceny poziomów substancji w powietrzu i podania ich do publicznej wiadomości.

Pragnę zwrócić uwagę, że zły stan czystości powietrza w strefie oznacza niemożność wykazania właści-

wości leczniczych klimatu w uzdrowisku (choćby nawet powietrze nie było tam zanieczyszczone), a w konsekwencji utratę statusu uzdrowiska. I odwrotnie dobry stan czystości powietrza w strefie, a zły w uzdrowisku oznacza, że uzdrowisko nadal może posiadać swój status, choć w rzeczywistości nie spełnia wymogów związanych z ochroną środowiska (czystość powietrza).

Ustawa uzdrowiskowa w art. 36 ust. 3 określa, że „Potwierdzenie właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu odbywa się na podstawie udokumentowanych badań potwierdzających te właściwości oraz wykluczających negatywne oddziaływanie na organizm ludzki”. Ustawa, w art. 36 ust. 5 upoważnia Ministra Zdrowia do wydania - w porozumieniu z Ministrem Środowiska- rozporządzenia, w którym określone zostaną: 1) zakres badań niezbędnych do ustalenia właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu, 2) kryteria oceny właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu. W wykonaniu tej delegacji Minister Zdrowia dnia

13 kwietnia 2006 r. wydał rozporządzenie w sprawie zakresu badań niezbędnych do ustalenia właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu, kryteriów ich oceny oraz wzoru świadectwa potwierdzającego te właściwości.

W § 1 tego rozporządzenia Mi-

nister Zdrowia określił, że „Oceny właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i klimatu dokonuje się na podstawie udokumentowanych badań z co najmniej ostatnich 3 lat poprzedzających złożenie wniosku o potwierdzenie właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu”.

W załączniku nr 3 do tego rozporządzenia, w odniesieniu do badania klimatu i oceny stanu sanitarnego powietrza, Minister Zdrowia stwierdził, że określenie zanieczyszczenia powietrza dokonuje się poprzez ocenę poziomów stężeń składników szkodliwych, z uwzględnieniem dopuszczalnych poziomów tych składników w powietrzu, zgodnie z rozporządzeniami Ministra Środowiska:

1) z dnia 6 czerwca 2002 r. w sprawie oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. Nr 87, poz. 798);

2) z dnia 6 czerwca 2002 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów niektórych substancji w powietrzu, alarmowych poziomów niektórych substancji w powietrzu oraz marginesów tolerancji dla dopuszczalnych poziomów niektórych substancji (Dz. U. Nr 87, poz. 796).

Pierwsze z tych rozporządzeń w § 3 ust. 4 stwierdza, że „ Oceny poziomu substancji w powietrzu dla obszarów ochrony uzdrowiskowej oraz parków narodowych dokonuje się w odniesieniu do dopuszczalnych poziomów substancji w powietrzu określonych dla tych obszarów, wykorzystując wyniki pomiarów z punktów poboru próbek substan-

cji spełniających kryteria lokalizacji, określone odpowiednio w § 9 ust. 1 i ust. 2.” Takie unormowanie, pozwalało na ustalanie stopnia zanieczyszczeń powietrza w uzdrowisku, zarówno w oparciu o dane ze strefy pomiarów zanieczyszczeń, jak również w oparciu o pomiary bezpośrednio prowadzone w uzdrowisku, w oparciu o § 9 ust. 1 pkt 2 cyt. rozporządzenia.

W chwili obecnej obydwa rozporządzenia Ministra Środowiska nie funkcjonują w obrocie prawnym, bowiem zostały uchylone i zastąpione przez: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 września 2012 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu.

W świetle obecnie obowiązującego prawa, dokonywanie ocen poziomów substancji w powietrzu, zgodnie z § 2 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 września 2012 r. dokonuje się wyłącznie w strefach, o których mowa w art. 87 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska. Ustawodawca nie definiuje pojęcia „strefa”, a jedynie wskazuje, jakie obszary obejmują strefę. Są to: 1) aglomeracja o liczbie mieszkańców większej niż 250 tysięcy; 2) miasto o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy; 3) pozostały obszar województwa, niewchodzący w skład miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy oraz aglomeracji. Żaden przepis wykonawczy do

ustawy o ochronie środowiska, nie zobowiązuje gmin do dokonywania ocen poziomów substancji w powietrzu w uzdrowisku np. w oparciu o wyniki badań wyspecjalizowanych jednostek.

Co gorsze, gmina nie ma możliwości prawnej, aby ewentualne wyniki prowadzonych badań, poza wynikami z punktów pomiarowych zlokalizowanych w strefach, były brane jako podstawa ustalenia stanu czystości powietrza w uzdrowisku. Sytuacja staje się jeszcze bardziej skomplikowana, ponieważ zasady dokonywania pomiarów są ściśle określone w przepisach i tylko w niewielu uzdrowiskach zlokalizowane są stacje pomiarowe badające zanieczyszczenie powietrza. Powoduje to, że stan zanieczyszczenia powietrza w uzdrowiskach ustala się obecnie na podstawie monitoringu państwowego nie w oparciu o faktyczne wyniki pomiarów (obowiązek wynikający z art. 36 ust.3 ustawy uzdrowiskowej), ale na podstawie tzw. modelowania matematycznego(!), które jest dopuszczone przepisami ustawy o ochronie środowiska.

Powoduje to kompletne zaciemnienie stanu czystości powietrza w uzdrowiskach, bowiem stacje pomiarowe bardzo często znajdują się w miejscowościach, gdzie występuje bardzo duże zanieczyszczenie powietrza, co powoduje, że tzw. tło zanieczyszczeń dla uzdrowiska jest wyjątkowo negatywne. Zdarza się też, że uzdrowisko oddalone jest od stacji pomiarowej o 50-70 km, znajduje się w górach, a domy wie-

lorodzinne, jednorodzinne, hotele, pensjonaty czy sanatoria ogrzewane są gazem, a gmina uzdrowiskowa zrealizowała wiele inwestycji prośrodowiskowych typu: termomodernizacje, obwodnice, baterie fotowoltaiczne, solary, oświetlenie hybrydowe, pompy ciepłe. To w rezultacie powoduje, że stopień zanieczyszczenia powietrza w uzdrowisku mieści się we wszelkich ustalonych normach. Potwierdzają to badania stanu powietrza prowadzone w uzdrowiskach i wykonywane na zlecenie Gminy, ale nie potwierdzają tego wyniki ustalone na podstawie modelu matematycznego w ramach monitoringu państwowego.

W ocenie Zarządu SGU RP istnieje prawna możliwość prowadzenia pomiarów zanieczyszczeń powietrza w uzdrowisku poprzez pomiary indywidualne, do których upoważnia art. 36 ust. 2 ustawy uzdrowiskowej. Artykuł ten stanowi, że „Potwierdzenia właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu dokonują jednostki uprawnione do tego przez ministra właściwego do spraw zdrowia, na podstawie przeprowadzonych badań”. Możliwość odrębnych uregulowań daje też art. 25 ust. 1 ustawy o ochronie środowiska, który brzmi „ Źródłem informacji o środowisku jest w szczególności państwowy monitoring środowiska”. Użycie słowa w szczególności oznacza, że ustawa dopuszcza możliwość prowadzenia monitoringu środowiska także w oparciu o odrębne przepisy. Takim przepisem jest niewątpliwie

ustawa uzdrowiskowa, która pozwala Ministrowi Zdrowia wprowadzić badania stanu czystości powietrza poza państwowym monitoringiem. Jak dotąd od 2006 r. Minister Zdrowia nie skorzystał z tego uprawnienia. W wykonaniu przepisów art. 37 ust. 8 ustawy uzdrowiskowej Minister Zdrowia wydał jedynie rozporządzenie z dnia 30 listopada 2006 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakie powinna spełniać jednostka uprawniona do wydawania świadectw potwierdzających właściwości lecznicze naturalnych surowców i klimatu. W wyniku weryfikacji jednostek występujących o nadanie uprawnień do wydawania świadectw potwierdzających właściwości lecznicze naturalnych surowców leczniczych i leczniczego klimatu, uprawnionymi do wydawania tych świadectw są obecnie: 1) Państwowy Zakład Higieny Instytut Naukowo-Badawczy w Warszawie, 2) Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, 3) Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Warszawie, 4) Ośrodek Badań i Kontroli Środowiska w Katowicach, 5) Główny Instytut Górnictwa w Katowicach, 6) Politechnika Wrocławska we Wrocławiu. W myśl obowiązującego prawa uzdrowiskowego żadna inna jednostka badawcza nie ma prawa do wydania świadectwa potwierdzającego właściwości lecznicze naturalnych surowców leczniczych i klimatu.

A zatem, według Zarządu SGU RP, to badania w uzdrowisku powinny

stanowić podstawę także dla oceny stanu jakości powietrza w uzdrowisku i w tym zakresie powinno nastąpić doprecyzowanie przepisów wydawanych przez Ministra Zdrowia i Ministra Środowiska w odniesieniu do uzdrowisk.

Ze względu na doniosłość właściwych ustaleń stanu czystości powietrza w uzdrowiskach oraz skutki faktyczne i prawne, jakie z tego tytułu wynikają, niezbędne jest jasne określenie zasad ustalania stanu czystości powietrza w uzdrowiskach. Brak tych przepisów, doprowadzi do ustalania stanu czystości powietrza w uzdrowisku nie w oparciu o jego badania w uzdrowisku, ale w oparciu o dane ze strefy. Ustalanie poziomu zanieczyszczeń na podstawie danych uśrednionych, modelowania matematycznego może być wykonywane dla różnych celów, ale nie może być podstawą podejmowania tak doniosłych decyzji jak pozbawianie miejscowości statusu uzdrowiska. Będzie to niewątpliwie sprzeczne nie tylko z ustawą uzdrowiskową, ale i z Konstytucją, bowiem jeżeli z tytułu posiadania właściwego stanu czystości powietrza w uzdrowisku wywodzi się dla społeczności gmin uzdrowiskowych tak daleko idące konsekwencje prawne i skutki ekonomiczne, to przepisy muszą dawać możliwość potwierdzenia tego statusu.

Z ŻYCIA SGU RP

Jakość w polskich uzdrowiskach na tle uzdrowisk europejskich.

**Wystąpienie dr Diany Dryglas
(AGH Akademia Górniczo-Hutnicza)
na XXIV Kongresie Uzdrowisk
Polskich w Inowrocławiu**

Problematyka jakości w kontekście europejskich uzdrowisk stanowi wyzwanie zarówno dla świata nauki, jak i praktyki. Zróżnicowanie uzdrowisk europejskich pod względem standardów jakości wynikające z obowiązujących w poszczególnych krajach uzdrowiskowych regulacji prawnych bądź ich braku utrudnia wypracowanie wspólnej metodologii w zakresie oceny i analizy porównawczej poziomu jakości w uzdrowiskach. Ponadto, trudność w rozważaniach nad jakością w europejskich uzdrowiskach wiąże się ze złożoną naturą pojęcia jakości, rozumieniem pojęcia uzdrowiska, jak

również z narzędziami pomiaru jakości w uzdrowiskach.

Odpowiedzialność za jakość produktu pojawiła się w XVIII w. p.n.e. w kodeksie Hammurabiego, króla Babilonii. Prawo to odzwierciedla troskę o jakość w starożytności. Kodeks Hammurabiego nie pozostawiał marginesu na popełnienie błędu wyznając zasadę „oko za oko, ząb za ząb”. Lekcje ze starożytności? Czy wynieśliśmy z nich naukę w kwestii jakości?

Dzisiaj możemy mówić o trzech trendach w rozumieniu jakości: europejskim, amerykańskim i japońskim, który odwołuje się do filozofii kaizen, w myśl której

jakość sprowadza się do niekończącego się procesu doskonalenia.

Geneza uzdrowisk sięga czasów starożytnych cywilizacji: indyjskiej, babilońskiej, egipskiej, chińskiej, greckiej i rzymskiej, które w swojej filozofii życia prezentowały silne związki z naturą i światem duchowym. Rzymskie łaźnie były zarządzane przez balneatorów, silnych i dobrze zbudowanych mężczyzn, którzy posiadali wiedzę i umiejętności w zakresie balneoterapii używając przyrządów do czyszczenia i gąbki. Współcześnie miejsce balneatorów zajęły w większości uzdrowisk kobiety, które wykorzystują odmienne urządzenia uzdrowiskowe. Co więcej w czasach rzymskich uzdrowiska stanowiły wyrafinowane kompleksy, które składały się z wielu pomieszczeń i dodatkowych budynków, które pełniły szeroko pojętą funkcję wypoczynkowo-rozrywkową. Dzisiaj możemy zaobserwować pewne podobieństwa w konstrukcji uzdrowiska na przykładzie uzdrowiska i w Széchenyi w Budapeszcie.

Rozumienie pojęcia uzdrowisko w Europie przysparza wiele trudności zarówno praktykom, jak i akademikom z powodu jego złożonej i zróżnicowanej natury. Wynikają one z wielości definicji tego słowa zawartych w przepisach prawnych i opracowaniach badawczych, specyfiki uzdrowisk w różnych krajach europejskich oraz z różnic lingwistycznych.

Generalnie rzecz ujmując wyróżnia się dwa podejścia w definiowaniu uzdrowiska:

- pierwsze niemedyczne stosowane w marketingu dla oznaczenia

usług, urządzeń i obiektów pełniących role upiększające i relaksujące. Ponadto definicja uzdrowiska w znaczeniu niemedycznym została zaproponowana przez Międzynarodowy Związek Uzdrowisk (International Spa Association ISPA), który reprezentuje północno-amerykańskie podejście (experienceispa.com). Definicja ta jest zbieżna z definicją pojęcia wellness, co wprowadza w błąd zarówno odwiedzających uzdrowiska, producentów produktów uzdrowiskowych, jak również osoby zajmujące się tym zagadnieniem na polu naukowym,

- drugie medyczne pojawia się na terenie Europy wprowadzone przez Europejski Związek Uzdrowisk (European Spas Association ESPA) (Kirschner, 2005).

W kontekście definicji medycznej możemy wyróżnić trzy typy uzdrowisk europejskich ze względu na specyfikę występującej w nich infrastruktury i produktów uzdrowiskowych, takie jak: uzdrowiska balneo oparte na balneoterapii, talaso związane z zbiegami opartymi na produktach morskich i uzdrowiska termalne.

Ocena i analiza jakości w uzdrowiskach realizowana jest z poziomu przedsiębiorstwa uzdrowiskowego i miejscowości uzdrowiskowej.

W 2006 r. Europejski Związek Uzdrowisk (ESPA) przejawiał inicjatywę tworząc dwa znaki jakości dla firm uzdrowiskowych: EuropeSpa med i EuropeSpa wellness. W Europie 27 firm uzdrowiskowych uzyskało certyfikat jakości ze znakiem EuropeSpa med.

Wśród audytowanych firm znalazła się Klinika Uzdrowskowa „Pod Tężniami” w Ciechocinku, która w 2012 r. uzyskała certyfikat jakości EuropeSpa med. Natomiast w kategorii EuropeSpa wellness 10 firm uzdrowskowych uzyskało certyfikaty jakości. Warty podkreślenia jest fakt, że Europejski Związek Uzdrowsk wydał również w 2012 r. pozycję książkową nt. „Quality standard for medical spas and medical wellness providers in Europe”, w której przedstawiono kryteria pomiaru jakości firm uzdrowskowych (infrastruktura, bezpieczeństwo, zabiegi, surowce naturalne, usługi, żywienia) w odniesieniu do struktury, procesu i rezultatu.

Znacznie bardziej skomplikowany wydaje się być pomiar jakości uzdrowska rozumianego jako pewien obszar. Do tej pory nie opracowano jednolitych wytycznych w tym zakresie dla miejscowości uzdrowskowych w Europie.

Wstępną analizę jakości miejscowości uzdrowskowych przeprowadzono z wykorzystaniem przepisów prawa na przykładzie trzech państw europejskich: Polski, Słowacji i Niemiec. Dobór tych państw nie był przypadkowy, gdyż posiadają one najbardziej restrykcyjne prawo uzdrowskowe.

Podobieństwa w zakresie jakości uzdrowsk w wymienionych wyżej państwach widoczne są w zakresie dokumentów regulujących funkcjonowanie uzdrowsk, jak również wy-mogów potwierdzających lecznicze właściwości surowców naturalnych. Z kolei różnice dotyczą stref ochrony uzdrowskowej i ochrony środowiska przyrodniczego na terenie miejscowości

uzdrowskowych.

W kontekście powyższych ustaleń można stwierdzić, że o ile wypracowano wspólną definicję uzdrowska w Europie, jak również opracowano standardy jakości dla firm uzdrowskowych o tyle polskie i europejskie uzdrowska stoją przed wyzwaniem sformułowania standardów jakości dla miejscowości uzdrowskowej.

Literatura:

Kirschner, Ch. (2005). Glossar. Germany: European Spas Association. Quality standard for medical spas and medical wellness providers in Europe, (2012), ESPA.

www.experienceispa.com.

JAKOŚĆ W POLSKICH UZDROWSKACH NA TLE UZDROWSK EUROPEJSKICH

...Chcąc znać przyszłość trzeba poznać przeszłość!

LEKCJE ZE STAROŻYTNOŚCI?

Jakość dla opieki zdrowotnej w Kodeksie Hammurabiego nie pozostawia marginesu błędu: usługodawcy musieli być bez skazy lub mieć szczęście:

§218 Jeśli lekarz operuje poważną ranę używając lancet z brązu i spowoduje śmierć człowieka, lub otworzy ropień w oku człowieka stosując lancet z brązu i zniszczy wzrok, będzie miał odcięte palce.

TRZY TRENDY W POJMOWANIU JAKOŚCI

- **PODEJŚCIE EUROPEJSKIE** - oparte na definicji jakości Arystotelesa, który definiował jakość jako „to, co sprawia, że rzecz jest taka jaka jest”. Definicja ta kładła nacisk na zespół tworzących rzecz cech i właściwości.
- **PODEJŚCIE AMERYKAŃSKIE** - opiera się na marketingowym stwierdzeniu, że jakość bez klienta nie ma sensu, jakość jest pojmowana jako stopień spełnienia jego oczekiwań. Orientacja na klienta jest silnie zakorzeniona w kulturze amerykańskiej jednak przeniknęła do teorii zarządzania przez jakość w krajach europejskich.
- **PODEJŚCIE JAPOŃSKIE** - nie uznaje żadnej jednolitej, obowiązującej definicji jakości. Mówi się, że jakość kojarzy się ze wszystkim co można poprawić. Jest to podejście związane z ciągłym doskonaleniem jakości.

BALNEATOR

- łaźnie rzymskie zarządzane były przez balneatora,
- mężczyznę, który był wykształcony w dziedzinie balneologii,
- jak również posiadał umiejętności w zakresie uwodzenia klientów,
- mycia,
- złuszczenia naskórka,
- ekstrakcji włosów,
- i masażu rzymskiej elity.

STRUKTURA ŁAŻNI RZYMSKIEJ

- apodyterium (przedsiónek z szatnią),
- tepidarium (małe ciepłe pomieszczenie (35°C), czasami bez basenu z ciepłą wodą, ogrzewane przez system grzania podłogowego i ściennego i sala do wypoczynku),
- oleoterion (sala do masażu, w której namaszczano ciało olejkami),
- laconicum (łaźnia sucha (80°C),
- caldarium (basen z gorącą wodą i fontanna (labrum) z zimną wodą do schłodzenia, dzisiaj- łaźnia parowa),
- frigidarium (pomieszczenie z basenem z zimną wodą).

ZNACZENIE SŁOWA SPA

Stosowane w marketingu jako narzędzie do wywoływania skojarzeń upiększania, relaksu, luksusu.

- usługi spa,
- kosmetyki spa,
- urządzenia spa,
- jedzenie spa,
- drinki spa,
- wydarzenia spa,
- wydarzenia spa dla zwierząt.

ZNACZENIE SŁOWA SPA W USA

Według ISPA (International Spa Association) - Międzynarodowy Związek Uzdrawisk Spa to miejsce poświęcone wzmacnianiu całkowitego dobrostanu przez różnorodne profesjonalne usługi, które odnawiają ciało, umysł i duszę.

ZNACZENIE SŁOWA SPA W EUROPIE

- Bath, baño, bad, bains, kúpele, fűrdő, teplice, zdroj –uzdrowiska z termalną, mineralną czy leczniczą wodą, w różnych językach,
- W tłumaczeniu tych wyrazów z języka ojczystego na angielski używa się słowa spa mimo, że nazwy miejscowości z ww. członem nie zawsze oznaczają uzdrowisko w znaczeniu nadanym przez European Spas Association (ESPA).
- W Europie zgodnie z definicją ESPA słowo spa jest rozumiane jako:

Spa to najwyższy poziom miejscowości wypoczynkowej, uznany przez państwo zgodnie z przepisami prawa dotyczącymi uzdrowisk bazujących na naturalnych surowcach leczniczych, takich jak:

- woda lecznicza,
- gazy lecznicze,
- peloidy,
- leczniczy klimat,
- potwierdzone naukowo i będące częścią medycyny.

RODZAJE UZDROWISK W EUROPIE

Region/kraj	Infrastruktura uzdrowiskowa	Produkty uzdrowiskowe	Rodzaj uzdrowiska
Kraje niemieckojęzyczne German-speaking countries, Kraje bałtyckie (Estonia, Łotwa, Litwa) Centralna i Środkowa Europa i Rosja	Sanatorium, klinika, pijalnia wody, łaźnia, deptak, park zdrojowy, hala spacerowa, dom zdrojowy, muszla koncertowa, amfiteatr.	Balneoterapia, Klimatoterapia, Subterraneanoterapia, Fizjoterapia, Terapia Kneippa, Dietetyka.	Uzdrowisko balneo
Zachodnie kraje nad Oceanem Atlantyckim	Centra talasoterapii	Woda morską, Błoto morskie, Algi, Klimatoterapia, (helioterapia), Sylwoterapia.	Uzdrowisko talaso
Kraje Europy Południowej (Cypr, Grecja, Włochy, Malta, Portugalia, Południowa Francja, Hiszpania, Turcja), Centralna i Środkowa Europa i Rosja	Centra termalne	Lecznicza woda termalna	Uzdrowisko termalne

**UJEDNOLICENIE KRYTERIÓW PO-
MIARU JAKOŚCI W ODNIESIENIU
DO EUROPEJSKICH FIRM UZDRO-
WISKOWYCH JEST TRUDNE ZE
WZGLĘDU NA:**

- odrębnie istniejące systemy finansowania lecznictwa uzdrowiskowego,

- status własnościowy zakładów leczniczych,
- miejsce lecznictwa uzdrowiskowego w systemie społeczno-gospodarczym danego kraju.

**STATYSTYKA ZNAKU JAKOŚCI
EUROPESPA MED**

EuropeSpa med	Czechy	Niemcy	Węgry	Islandia	Litwa	Polska	Rumunia	Słowacja
Kliniki	1	5	-	1	-	1	-	-
Hotel spa	6	-	1	-	3	-	1	-
Hotel medyczny wellness	-	-	-	-	-	-	-	8
Obiekty dla matek z dziećmi	-	-	-	-	-	-	-	-
Suma	27							

**STATYSTYKA ZNAKU JAKOŚCI
EUROPESPA WELLNESS**

EuropeSpa wellness	Chorwacja	Grecja	Rumunia	Turcja
Hotel spa (wellness)	1	-	-	7
Termalne spa	-	1	-	-
Day spa	-	-	1	-
Suma	10			

POMIAR JAKOŚCI EUROPEJSKICH FIRM UZDROWISKOWYCH OPARTY NA „QUALITY STANDARD FOR MEDICAL SPAS AND MEDICAL WELLNESS PROVIDERS IN EUROPE”, ESPA 2012

Pomiar jakości	Kryteria jakości					
	infrastruktura	bezpieczeństwo	zabiegi	surowce nat.	usługi	wyżywienie
Struktura	np. przynajmniej 50% lekarzy ma swój własny gabinet zabiegowy	np. plan w zakresie higieny, czystości, bezpieczeństwa	np. seminaria na temat żywienia z praktyką	Np.. analizy potwierdzające lecznicze właściwości surowców naturalnych nie rzadziej niż raz na 10 lat	np. badanie jakości usług z wykorzystaniem „tajemniczego klienta”	np. zróżnicowane menu, jedzenie w formie bufetu zabezpieczone przed zarazkami
Proces	np. tylko profesjonalny certyfikowany sprzęt	np. medyczny sprzęt jest regularnie serwisowany	np. badanie pozwalające potwierdzić zdolność pacjenta do terapii	np. bieżące chemiczne, fizyczne i mikrobiologiczne analizy wody leczniczej i peloidów nie mogą odbiegać o więcej niż 20% od podstawowych wartości, na których opiera się raport balneologiczny	np. menadżer ds. jakości przewidziany przez system zarządzania jakością	np. aktualny system HACCP
Rezultat	właściwie zaprojektowana i wyposażona firma	wolne od zanieczyszczeń środowisko naturalne	poprawa i utrzymanie zdrowia	potwierdzone właściwości leczniczych surowców naturalnych	satysfakcja	zdrowe żywienie

UJEDNOLICENIE KRYTERIÓW POMIARU JAKOŚCI W ODNIESIENIU DO UZDROWISK EUROPEJSKICH ROZUMIANYCH JAKO OBSZAR JEST JESZCZE TRUDNIEJSZE ZE WZGLĘDU NA:

- prawny status uzdrowiska,
- wielość przepisów prawa w odniesieniu do funkcjonowania uzdro-

wisk w obrębie danego kraju (np. ustawa o ochronie środowiska, wody, lasów, ustawy geologiczne i górnicze itp.),

- brak odrębnych przepisów prawa regulujących funkcjonowanie uzdrowisk w niektórych państwach europejskich.

PORÓWNANIE JAKOŚCI UZDROWISK W WYBRANYCH KRAJACH EUROPEJSKICH W OPARCIU O PRZEPISY PRAWA

Prawne wytyczne w zakresie jakości	Niemcy	Słowacja	Polska
Nazwa dokumentu	Standardy jakościowe i definicje klasyfikacji kurortów, miejscowości wypoczynkowych i źródeł leczniczych, tworzone przez Niemieckie Zrzeszenie Uzdrowisk (Deutscher Heilbäderverband) i Niemiecki Związek Turystyki (Deutscher Tourismusverband) 22.10.1998, Bonn 1998 Ustawa o uzdrowiskach w kraju związkowym Nadrenia-Westfalia z 5.12. 2007	Ustawa Rady Narodowej Republiki Słowackiej z dnia 27.10. 2005 r. o naturalnych surowcach leczniczych, uzdrowiskach naturalnych, miastach uzdrowiskowych i naturalnych wodach mineralnych oraz o zmianach i uzupełnieniach niektórych przepisów. (j. t. Dz. U nr 276 z 2007 r.)	Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2005 r. Nr 167, poz.1399 z późn. zm.)
Uznanie właściwości leczniczych surowców naturalnych	Lecznicze właściwości naturalnych surowców wymagają przeprowadzenia analiz naukowych. Nie wymaga się jednak naukowych analiz czynników terapeutycznych bioklimatu i czystości powietrza ograniczając się do uznania, że 60% wartości wskaźników ustawowych jest wystarczające dla uznania, że spełnione są warunki dla funkcjonowania uzdrowiska.	O uznaniu wody mineralnej leczniczej i warunków klimatycznych sprzyjających leczeniu decyduje Państwowa Komisja ds. Uzdrowisk a analizy prowadzone są przez akredytowane laboratoria. Wodę mineralną można uznać za leczniczą jeśli poświadczono jest przynajmniej przez okres 5 lat jej oddziaływanie lecznicze w praktyce balneologicznej.	Potwierdzenia właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu dokonują jednostki uprawnione do tego przez ministra zdrowia, na podstawie udokumentowanych badań potwierdzających te właściwości, których weryfikacja odbywa się nie rzadziej niż raz na 10 lat

Prawne wytyczne w zakresie jakości	Niemcy	Słowacja	Polska
Strefy ochrony uzdrowskiej	Nie wymagają, aby na terenie uzdrowiska tworzyć jakieś szczególne strefy ochronne o stopniowanej skali. Dyrektywy dla terenów ochronnych... (...), wprowadzają obowiązek ustanawiania stref ochrony sanitarnej dla źródeł wód leczniczych. Jest to strefa ścisłej ochrony sanitarnej źródła obejmująca jego „bezpośrednie otoczenie”, i strefa ochrony pośredniej obejmująca „otoczenie pośrednie”.	Nie wymagają, aby na terenie uzdrowiska tworzyć jakieś szczególne strefy ochronne o stopniowanej skali. W Słowacji występuje przede wszystkim daleko posunięta ochrona obszarów wokół ujęć z wodą leczniczą (tzw. pasma ochronne I i II stopnia)	W uzdrowisku wyznaczono trzy strefy ochrony uzdrowskiej oznaczone literami A, B, C.
Ochrona środowiska przyrodniczego	Przepisy niemieckie wymagają, aby w miejscowościach wypoczynkowych i kąpieliskach morskich występowała „nieskazitelna” czystość powietrza.	Duże znaczenie nadaje się kwestiom związanym z ochroną przyrody w uzdrowiskach. Zakon č.49/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny.	W uzdrowiskach obowiązują normy niższe niż normy ustanowione dla innych obszarów w zakresie poziomu hałasu w strefie a i zakazu lokalizacji stacji bazowych telefonii ruchomej, stacji nadawczych radiowych i telewizyjnych.

JAKI JEST CEL UJEDNOLICENIA JAKOŚCI W UZDROWISKACH EUROPEJSKICH?

- Tworzenie rozpoznawalnej marki na świecie,
- Zwiększenie konkurencyjności na rynku usług zdrowotnych,
- Przekazywanie wskazówek firmom

od ubezpieczeń zdrowotnych, to-uroperatorom i turystom na temat standardów jakości,

- Dokonanie analizy porównawczej jakości w uzdrowiskach europejskich.

PREZENTACJA GMIN CZŁONKOWSKICH SGU RP

DĘBICA

HISTORIA GMINY DĘBICA

Początki pobytu człowieka w okolicach Dębicy datowane są na schyłek paleolitu, starszej epoki kamienia, ok. 8200 lat p.n.e. z tego okresu zachowały się nieliczne kamienne narzędzia i elementy broni. Tereny te wcześniej od pozostałych regionów Polski zostały schryścianizowane. Echa walk z pogańskimi obrządkami przetrwały w legendach z Braciejowej, Podgrodzia (o Bodzosi) czy Latozyna (Palana Gera). W tych miejscowościach powstały też pierwsze grodziska: w Bracie-

jowej " Głodomank" na wzgórzu "Okop" i "Zamczysko" oraz w Latozynie "Koci zamek".

Do roku 1975 Dębica należała do województwa rzeszowskiego. Po reformie administracyjnej była miastem przemysłowym województwa tarnowskiego. Od roku 1999 Dębica jest siedzibą powiatu w nowo powstałym województwie podkarpackim

NATURALNE SUROWCE LECZNICZE

W Polsce zaledwie 4 uzdrowiska dysponują wodami siarczkowo-

siarczkowo-dorowymi.

Pokłady tego typu wód znajdują się właśnie w Łatoszynie. Na podstawie badań właściwości fizykochemicznych

i chemicznych oraz stanu mikrobiologicznego wody w Łatoszynie stwierdzono, że spełnia ona wymagania mineralnej **wody leczniczej 0,26% siarczanowo wapniowej**. Woda ta może być wykorzystywana według wskazań lekarskich do kuracji uzdrowiskowych w formie kąpieeli. Analiza dobowych wydajności wykazała, że zakład przyrodoleczniczy w Łatoszynie będzie miał nie-

zakłóconą dostawę wody leczniczej z samoodnawialnego źródła.

KIERUNKI LECZENIA

- schorzenia układu ruchowego: gośćcowe, reumatyczne, zwyrodnieniowe, pourazowe, pooperyacyjne,
- choroby układu nerwowego: niedowład, porażenia, nerwobóle,
- choroby kobiece,
- choroby przemiany materii,
- choroby skóry,
- choroby zawodowe w tym zatrucia związkami chemicznymi.

PODSTAWOWE ZABIEGI PRZYRODOLECZNICZE

Wyznacznikiem profilu zakładu są zasoby wód leczniczych, które dają możliwość wykonywania zabiegów balneologicznych, w tym

Widok na autostradę A4

Archiwalne zdjęcia Zakładu Przyrodolecznicygo "Łazienki Latoszyńskie"

kąpiele leczniczych przy jednoczesnym, pomocniczym stosowaniu szeroko rozumianej fizjoterapii. Świadczenia z rehabilitacji leczniczej mogą być wykonywane w warunkach stacjonarnych i w trybie ambulatoryjnym.

ATRAKCJE TURYSTYCZNE

Położenie gminy na pograniczu dwóch różnych krain geograficznych: **Pogórza Karpackiego i Kotliny Sandomierskiej** stwarza doskonałe warunki do rozwoju turystyki. Niezapomnianych wrażeń dostar-

czają piesze i rowerowe wędrówki oznakowanymi szlakami turystycznymi, wiodącymi malowniczą doliną Wisłoki oraz pośród poprzecinanych wąwozami pagórków do leśnych uroczysk i owianych legendą, istniejących tu niegdyś słowiańskich grodów.

Prawdziwą perłą Gminy Dębica jest miejscowość **Zawada**, znana z zabytkowego zespołu dworsko-parkowego, dawnej siedziby Raczyńskich, XVIII wiecznej karczmy, a przede wszystkim z zabytkowego kościoła Sanktuarium Matki Bożej Zawadzkiej wraz z cudami słynącym obrazem, do którego pielgrzymują liczne grupy wiernych z całego regionu.

Tereny gminy Dębica, w granicach której leży Latoszyn charakteryzują się wielowiekową tradycją, historią oraz znakomitymi walorami przyrodniczymi sprzyjającymi rozwojowi turystyki i rekreacji, a także lecznic-

Tereny inwestycyjne w Zawadzie

stwa uzdrowiskowego. W Latoszynie rozpoczyna się **32 km szlak rowerowy „Śladami słońca i śniegu”**, który przebiega przez Latoszyn, Grabówkę, Połomię, Południk, Głobikową, Stasiówkę, a kończący się w Zawadzie.

W Głobikowej na najwyższej położonym punkcie widokowym Gminy Dębica (460 m.n.p.m.) można spędzić **niezapomniane chwile w towarzystwie 6 pełnowymiarowych replik dinozaurów**. W tym samym miejscu znajduje się bardzo dobrze wyposażona baza turystyczna, stanowiąca idealny punkt rozpoczynający piesze, rowerowe, a nawet konne wycieczki.

W pobliżu Głobikowej, na samym szczycie Stobiernej znajduje się **„Osada Słowiańska”** – jest to wybudowana z drewna, ufortyfikowana osada, przypominająca gród z okresu średniowiecza. Zwiedzający mogą w sposób namacalny zapoznać się ze średniowieczną historią Polski, wziąć udział w zajęciach garncarstwa, wikliniarstwa, tkactwa, czy postrzelać z łuku. Imprezy tematyczne także stanowią nie lada atrakcję - Atak Morawian na Wiślan, czy noc Kupały.

Niżej Osady znajduje się **Park owadów** z 14 figurami wiernie odwzorowującymi budowę anatomiczną owadów i pajęczaków, które można spotkać w pobliskich lasach, sadach i pastwiskach oraz w obrębie gospodarstw domowych. Każda z replik zbudowana jest w ok. 200 krotnym powiększeniu.

Centrum Edukacji Ekologicznej w Stobiernej składa się z dwóch bu-

dynków. Jeden to urokliwy drewniany domek, wewnątrz którego znajduje się ponad 100 letni lepiony piec, a który do dnia dzisiejszego służy do ogrzewania całego budynku, ale też do przygotowania staropolskich potraw. Drugi budynek to centrum konferencyjno- wystawiennicze.

Kolejna atrakcja Stobiernej to oświetlony, ratraktowany i sztucznie naśnieżony stok narciarki o długości 500 m. Zimą miłośnicy białego szaleństwa mogą zjeżdżać na nartach, deskach snowboardowych, sankach oraz pontonach z twardym dnem Snow&Summer Tubing. Dodatkowo w lecie entuzjaści sportów ekstremalnych mogą tutaj skorzystać ze zjazdów na hulajnogach górskich Monsterrolerach. Zarówno w zimie, jak i w lecie na stoku w Stobiernej organizowane są liczne zmagania sportowe tj.: zawody w zjazdach na nartach, Monsterrolerach oraz Otwarte Mistrzostwa Powiatu Dębickiego w Kolarstwie Górski w Konkurencji XC.

W północnej części Gminy Dębica znajduje się Paszczyzna gdzie u podnóża Góry Śmierci utworzono **Ekspozycję Historyczno-Dydaktyczną**. Ekspozycja muzealna znajduje się w zrekonstruowanych barakach obozowych, w których można zobaczyć makiety obozu i poligonu. Obrazuje ona historię i działanie obozów pracy oraz poligonu Waffeln – SS w kontekście dziejów całego powiatu dębickiego oraz jego mieszkańców w okresie II wojny światowej. Podstawą ekspozycji są multimedialne wystawy i prezen-

tacje, oparte na przenikających się wzajemnie warstwach - ikonograficznej, dźwiękowej, filmowej i tekstowej.

W Pustkowie – Osiedlu znajduje się **Kompleks Basenów „NEMO”**. W skład Kompleksu wchodzi: kryty basen pływacki o długości 25 m wraz z basenem rekreacyjnym wyposażonym w atrakcje wodne (jacuzzi, zjeżdżalnia rurowa o długości 72 m, rwąca rzeka, grzybek dla dzieci, gejzer wodny, leżanki wodne oraz kurtyna wodna); blok odnowy biologicznej, wyposażony w saunę suchą, saunę mokrą oraz leżakownię; dwa zewnętrzne baseny pływackie oraz sala do aerobiku i fitnessu.

w śnieżnej oprawie, Jarmarki Brzeźnickie, Święto Pieroga, Uroczystości Patriotyczne na Polanie Kałużówka oraz Uroczystości Patriotyczne na Górze Śmierci.

Referat Promocji i Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi
tel. 14 680 33 20
e-mail: promocja@ugdebica.pl

Gmina Dębica
ul. Stefana Batorego 13
39-200 Dębica
email: urząd@ugdebica.pl
www.ugdebica.pl
<https://www.facebook.com/Gmina.Debica>

CYKLICZNE IMPREZY

Do cyklicznych imprez zaliczyć można Mistrzostwa Podkarpacia w Płukaniu Złota, Splyw Kajakowy rzeką Wisłoka, Znane postacie

Osada Słowiańska w Stobiernej

PREZENTACJA GMIN CZŁONKOWSKICH SGU RP SZCZAWNICA

SZCZAWNICA ... IDEALNE MIEJSCIE NA ZIMOWY WYPOCZYNEK

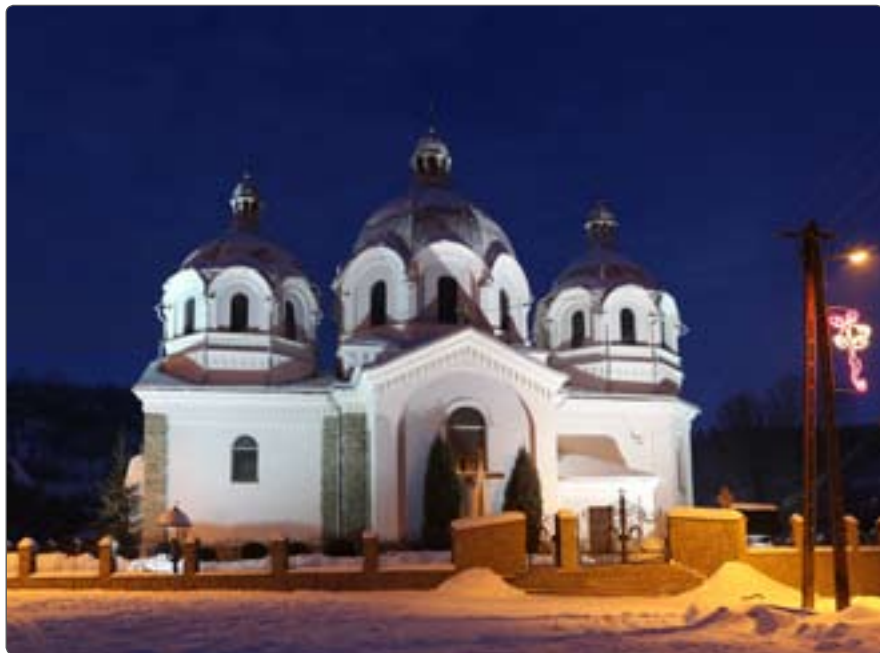
Szczawnica jest sąsiadującym ze Słowacją, przygranicznym miastem uzdrowiskowym, położonym na pograniczu Pienin i Beskidu Sądeckiego.

Pieniński kurort stanowi doskonałą bazę turystyczną przyjmującą jednorazowo kilka tysięcy gości, którym zapewnia noclegi w pokojach o zróżnicowanym standardzie, od apartamentów w hotelach, pensjonatach, pokoi w budynkach sanatoryjnych, willach, ośrodkach wypoczynkowych i domach wczasowych, po miejsca w kwaterach prywatnych, schroniskach.

Podobnie jak większość miejscowości

turystycznych, Szczawnica oferuje bogaty wybór możliwości aktywnego spędzania wolnego czasu. Znakowane piesze, szlaki turystyczne prowadzące na najwyższe szczyty Pienin i Gorców oraz do rezerwatów przyrody: Wąwozu Homole, Wysokich Skałek, a także do rezerwatu Białej Wody cieszą się dużą popularnością wśród turystów, podobnie jak zlokalizowana w centrum miasta czteroosobowa kolej linowa na Palenicę czy też kolej linowa Homole w Jaworkach.

Wraz z pierwszymi opadami śniegu Szczawnica przekształca się w centrum sportów zimowych.

Cerkiew w Szlachtowej

Na terenie miasta - w centrum i w Jaworkach - znajdują się wyciągi narciarskie oraz trasy zjazdowe zarówno dla początkujących jak i zaawansowanych amatorów białego szaleństwa.

Narciarzy o większych umiejętnościach ucieszy sztucznie śnieżo-

na trasa na stoku Palenicy, posiadająca homologację FIS, na której rozgrywane są zawody alpejskie.

Możliwość pełnej satysfakcji z uprawianego narciarstwa, także i zwolennikom jazdy rekreacyjnej, dostarczy oddana do użytku oświetlona trasa zjazdowa o długości 1800 m - Palenica II.

W Szczawnicy znajdują się liczne wypożyczalnie sprzętu narciarskiego i snowboardowego.

Na stokach narciarskich swoje usługi oferują fachowi instruktorzy narciarstwa.

Po godzinach spędzonych na stoku zmęczeni narciarze mogą zregenerować siły korzystając

z bogatej oferty Spa & Wellnes. w obiektach oprócz szerokiej gamy zabiegów leczniczych można skorzystać m.in. z krytego basenu, jacuzzi, saun, a także z masażu relaksacyjnych – manualnych oraz gorącymi kamieniami.

Zimową atrakcją pienińskiego kurortu dostarczającą niezapomnianych przeżyć są kuligi. Atrakcji towarzyszy zazwyczaj muzyka, śpiew i zabawa przy ognisku. Wieczorne kuligi oświetlane są pochodniami, co stwarza niepowtarzalny nastrój.

Dzięki specyficznemu mikroklimatowi i obecności źródeł wód mineralnych, miasto wyspecjalizowało się w leczeniu chorób dróg

oddechowych, przewodu pokarmowego i dróg moczowych oraz schorzeń narządów ruchu.

Uzdrowisko posiada 12 źródeł wód mineralnych. Wody te to szczawy wodorowęglanowe, sodowe, jodkowe, bromkowe bogate w sole mineralne i liczne mikroelementy. Szczególnie wskazane przy schorzeniach dróg oddechowych, nieżytach żołądka, zaparciach, skazie moczowej, miażdżycy tętnic, z wysokim poziomem cholesterolu, osteoporozie.

Miłośnicy górskich klimatów, którzy w trakcie pobytu zapragną odpocząć od zimowych szaleństw, mogą skorzystać z repertuaru Dworka Gościnnego, programu

Pijalnia wód mineralnych

Muzycznej Owczarnia, a także oferty kulturalnej przygotowanej przez lokalny Miejski Ośrodek Kultury.

Szczawnica oferuje różnorodną bazę gastronomiczną począwszy od barów szybkiej obsługi, poprzez kawiarnie, restauracje po karczmy serwujące dania kuchni regionalnej urzekające podniebienia gości.

Bogactwo krajobrazów górskich w połączeniu z różnorodnymi możliwościami aktywnego wypoczynku, przyciąga z roku na rok coraz liczniejsze grono miłośników naturalnego piękna tutejszych okolic.

**Centrum Organizacji Turystyki
Szewczyk Travel
ul. Zdrojowa 2a
34-460 Szczawnica
tel. 600 202 636
tel. 18 262 18 95
www.szewczyktravel.pl
biuro@szewczyktravel.pl**

**Pienińskie Centrum Turystyki
Usługi Transportowe Krajowe
i Zagraniczne
ul. Główna 1
34-460 Szczawnica
tel./fax. 18 262 23 32
kom. 602 612 585
www.pieninskiecentrumtury-
styki.pl
biuropct@op.pl**

**Polskie Towarzystwo Tury-
styczno - Krajoznawcze PTTK
w Szczawnicy
os. Połoniny 4a/3
34-460 Szczawnica
tel. 18 262 22 95
www.pttkszczawnica.pl**

PROMOCJA

Onet.pl - Polskie Uzdrowiska na jesień

Jednym z celów Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych RP zapisanych w Statucie jest prowadzenie działalności reklamowej, promocyjnej i marketingowej polskich uzdrowisk. Od wielu lat SGU RP – prezentując ofertę gmin uzdrowiskowych i podmiotów działających na ich terenie - uczestniczy w wielu akcjach promocyjnych, targach, pokazach. Z inicjatywy SGU RP powstało konsorcjum „Zdrowie i Uroda” działające w afiliacji przy

Polskiej Organizacji Turystycznej. Stowarzyszenie współpracuje z Polską Organizacją Turystyczną m.in. przy organizowaniu podróży studyjnych dla przedstawicieli zagranicznych biur turystycznych, biur podróży, dziennikarzy itp.

W roku bieżącym warto wspomnieć o akcji przeprowadzonej **na serwisie Onet.pl**

Dnia 23 września 2015 roku na serwisie Poznaj Polskę została zainaugurowana kampania pro-

mocyjna przedstawiająca ofertę turystyczno-uzdrowiskową polskich uzdrowisk. Artykuł „**Polskie uzdrowiska na jesień**” prezentował materiały promocyjne i fotografie udostępnione przez gminy zrzeszone w Stowarzyszeniu Gmin Uzdrowiskowych RP.

Ilość wpisów i komentarzy zamieszczonych na stronie internetowej artykułu „**Polskie uzdrowiska na jesień**” <http://poznajpolske.onet.pl/najlepsze-polskie-uzdrowiska/r3hv8k> świadczy o tym, że wyjazdy do uzdrowisk cieszą się dużą popularnością, goście i kuracjusze doceniają możliwość korzystania z leczenia uzdrowiskowego opartego na naturalnych surowcach leczniczych, pobyt w uzdrowisku pozostaje na długo w pamięci osób odwiedzających. Zaskakujące jest to, że bardzo często termin „uzdrowisko” nie jest kojarzony z obszarem, lecz z przedsiębiorstwem i obiektem świadczącym usługi lecznicze.

„Polskie uzdrowiska na jesień”

Jesień to czas, który stawia wyzwania naszemu zdrowiu i nastrojowi. Mimo pięknych kolorów coraz częściej myślimy o mrokach nieuchronnie nadchodzącej zimy, a nasza odporność i samopoczucie wystawione są na próbę. Właśnie teraz warto podarować swojemu ciału i duszy odrobinę relaksu i spędzić kilka dni, w którymś z polskich uzdrowisk. A tych nie brakuje!

W Polsce jest 45 miejscowości o statusie uzdrowiska. Muszą one posiadać naturalne bogactwa (wo-

dy mineralne i termalne, borowiny, sole), specyficzny klimat i walory przyrodnicze. Do tego odpowiednią bazę zabiegową i noclegową, a ochrona środowiska jest w takich miejscach traktowana priorytetowo.

Chociaż oficjalne przepisy kategoryzacyjne pochodzą dopiero z lat 30. XX w., to zdrowotne właściwości niektórych terenów znane były ludziom już od stuleci. Na początku wystarczało, że gdzieś wybito źródło gorącej wody o zapachu siarki, gdzieś znaleziono pokłady dziwnego torfu, a ludzie zaczynali z czasem zauważać zdrowotne działanie tych darów natury. Wokół zaczynała się rozrastać coraz bardziej profesjonalna infrastruktura: pijalnie wód mineralnych, łaźienki, inhalatornie, tężnie, parki zdrojowe, sanatoria i szpitale - korzystali z nich głównie ludzie chorzy.

Wraz z rozwojem turystyki, dobrodziejstwa uzdrowisk odkryły również osoby poszukujące tylko rekreacji i relaksu. Specjalnie dla nich zaczęto wzbogacać ofertę uzdrowisk o aquaparki, zaplecze SPA i kosmetyczne, możliwości uprawiania sportów, aktywnego wypoczynku i uczestnictwa w imprezach kulturalnych.

Prezentujemy kilkanaście polskich uzdrowisk na jesienny wyjazd. Każdy - chory i zdrowy, młody i stary - znajdzie w nich coś dla siebie!

Przedruk z portalu onet.pl, artykuł „Polskie uzdrowiska na jesień”

Polskie uzdrowiska na jesień

Jesień to czas, który stawia wyzwania naszemu zdrowiu i nastrojowi. Mimo pięknych kolorów coraz częściej myślimy o mrózkach nieuchronnie nadchodzącej zimy, a nasza odporność i samopoczucie wystawione są na próbę. Właśnie teraz warto podarować swojemu ciału i duszy odrobinę relaksu i spędzić kilka dni, w których z polskich uzdrowisk. A tych nie brakuje!

14000000

1000000

REFERATY

Dr hab. Tomasz Wołowicz

zastępca Burmistrza Krynicy-Zdroju

Ewidencja księgową opłaty miejscowej i uzdrowiskowej z perspektywy inkasenta

Streszczenie

Celem artykułu jest przedstawienie zasad ewidencji księgowej opłat miejscowej i uzdrowiskowej, z uwzględnieniem przepisów ustawy o rachunkowości i ustawy o VAT. Zasadniczy problem sprowadza się do odpowiedzi na pytanie czy sytuacji, gdy recepcja obiektu hotelarskiego używa programu rezerwacyjnego, w którym również dolicza opłatę miejscową (uzdrowiskową) do rachunku turysty, to czy taka operacja jest poprawna z punktu widzenia

prawa. Należy pamiętać, iż czynność poboru opłaty miejscowej ma charakter publicznoprawny, a nie cywilnoprawny, a ich wysokość jest ściśle określona w przepisach prawa.

Summary

The aim of the article is to present the principles of accounting charges and the local spa, taking into account provisions of the Accounting Act and the VAT Act. The basic problem comes down to the find out answer for a question of a situation where reception uses the reservation pro-

gram, which will add local tax (spa) in the account of the traveler. So, is such operation is correct from the point of view of the law. We should remember that the process of collection of local fees is a public law rather than civil law, and their height is strictly defined by law.

Słowa kluczowe: opłata miejscowa, opłata uzdrowiskowa, podatek VAT, inkasent

Keywords: local fee, spa fee, VAT, tax collector

Wstęp

Zgodnie z art. 17 ust. 1a ustawy o podatkach i opłatach lokalnych¹ opłata uzdrowiskowa pobierana jest od osób fizycznych przebywających dłużej niż dobę w celach zdrowotnych, turystycznych, wypoczynkowych lub szkoleniowych w miejscowościach znajdujących się na obszarach, którym nadano status uzdrowiska, za każdy dzień pobytu w takich miejscowościach. Zasady nadawania określonym miejscowościom statusu uzdrowiska uregulowane są w ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych². Opłata miejscowa i uzdrowiskowa pobierana jest za każdy dzień pobytu w danej miejscowości, pod warunkiem jednakże, że pobyt taki trwa dłużej niż dobę. Obowiązek podatkowy przekształcił się zatem w zobowiązanie podatkowe wraz z upływem

każdego dnia pobytu.

Na mocy art. 19 u.p.o.l. rada gminy jest obowiązana określić w drodze uchwały zasady ustalania i poboru oraz terminy płatności i wysokość stawek. Wysokość opłaty nie może jednakże przekroczyć corocznie waloryzowanej wysokości stawek określonych w u.p.o.l. Zgodnie z powyższym przepisem rada gminy może zarządzić pobór tych opłat w drodze inkasa oraz określić inkasentów i wysokość wynagrodzenia za inkaso.

Pobór opłaty miejscowej i uzdrowiskowej

Przepisy u.p.o.l. w sposób bardzo ogólny regulują kwestię wnoszenia opłaty miejscowej i uzdrowiskowej, wskazując w zasadzie jedynie podmiot i przedmiot takiej opłaty. Zasadniczą rolę odgrywa tutaj treść art. 19 u.p.o.l. w którym zobowiązano rady poszczególnych gmin do określenia zasad ustalania i poboru takich opłat, wraz ze wskazaniem rozwiązań, które mogą one przyjmując w podjętych uchwałach. Przez zasady ustalania opłat należy rozumieć konieczność uregulowania w uchwałach rad gmin tych elementów konstrukcyjnych opłat, które nie zostały uregulowane w ustawie. Realizacja opłat lokalnych wymaga zatem określenia wszystkich istotnych elementów, a więc również podstawy opodatkowania, stawek, terminów płatności, miejsca i formy zapłaty.

Na radzie gminy spoczywa także obowiązek podjęcia uchwały określającej brakujące elementy konstrukcyjne tych świadczeń. Brak

¹ Tekst jednolity: Dz.U. z 2014 r. poz. 849 - dalej zwana w skrócie u.p.o.l.
² Tekst jednolity: Dz.U. z 2012 r. poz. 651 ze zm.

takiej uchwały uniemożliwia pre-istoczenie się wynikającego z usta- wy obowiązku regulowania tych opłat w zobowiązanie konkretnych podmiotów. Niewątpliwie jednym z najważniejszych elementów takiej uchwały jest określenie sposobu przekazania takiej opłaty na rzecz danej gminy. Wśród najczęściej stosowanych sposobów poboru opłat lokalnych jest inkaso. w orzecz- nictwie podkreśla się, że realizacja takich uprawnień powinna nastą- pić poprzez określenie inkasentów w formie uchwał, wskazujących cechy indywidualizujące inkasen- tów, w sposób na tyle precyzyjny, aby nie budziły wątpliwości, na ko- go obowiązek ten został nałożony, oraz poprzez określenie wysokości wynagrodzenia za inkaso. Wątpli- wości natomiast powodować może konieczność wyrażania zgody przez inkasenta na bycie inkasentem³. Istnieje orzecznictwo sądów ad- ministracyjnych, z którego wynika, iż powierzenie komuś stanowiska (funkcji) inkasenta musi poprzedzać zgodą danego podmiotu na przyję- cie łączących się z tym obowiązków⁴. Wątpliwe wydaje się istnienie egze- kwowalnego obowiązku dokonywa- nia poboru opłaty uzdrowiskowej kierowanego do osób wykonujących usługi w zakresie zakwaterowania. Należy także dodać, że organy gmi- ny nie dysponują środkami, które umożliwiłyby im wyegzekwowanie

takiej powinności. Ani Kodeks karny skarbowy ani Ordynacja podatkowa nie przewidują odpowiedzialności inkasenta za niepobranie opłaty. Na podstawie przepisów tych ustaw inkasent ponosi odpowiedzialność, ale za daninę pobraną i nieprze- kazałą organowi podatkowemu, a ponadto ze brak wskazania oso- by upoważnionej do pobierania podatku. Oznacza to, iż w sytuacji niepobrania opłaty uzdrowiskowej osoba świadcząca usługi w zakresie kwaterowania nie musi się obawiać, iż spowoduje to względem niej sankcje natury karnoprawnej. Wraz z dniem 1 stycznia 2013 r. zaczęły obowiązywać zmiany wprowadzo- ne ustawą z dnia 7 grudnia 2012r. o zmianie ustawy o ewidencji lud- ności i dowodach osobistych. Usta- wodawca zrezygnował z obowiązku meldunkowego wczasowiczów i tu- rystów. Sytuacja ta znacznie utrud- ni, jeżeli w ogóle nie uniemożliwi, kontrolę nad pobieraniem opłaty klimatycznej, gdyż wydaje się, że organ podatkowy utracił możliwość jakiegokolwiek rzetelnej weryfikacji wypełniania obowiązków nałożo- nych na ww. kategorię inkasentów przez uchwały rad gmin.

Ewidencja księgową opłaty miejscowej i uzdrowiskowej a po- datek VAT

Dla potrzeb ustalenia prawidłowości poboru przez inkasentów opłaty miejscowej lub uzdrowisko- wej przydatne mogą być ewidencje prowadzone na potrzeby podatku od towarów i usług. Zgodnie z art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 11 mar- ca 2004 r. o podatku od towarów

³ Zob. szerzej G. Dudar, Problemy praktyczne z wprowadzeniem i pobo- rem opłaty uzdrowiskowej na przykładzie uchwał obowiązujących w uzdrowiskach nadmorskich, „Przebieg Podatków Lokalnych i Finan- sów Samorządowych” 2014, Nr 6.

⁴ Zob. wyrok NSA z 11 stycznia 2008 r. (II FSK 1526/06). Podobny pogląd wyraziło Kolegium RIO we Wrocławiu w uchwale z dnia 17 grudnia 2008 r. (Nr 99/2008, LexPolonica nr 2331593). Wynika niej, iż po- wierzenie komuś funkcji inkasenta musi poprzedzać zgodą danego podmiotu na przyjęcie łączących się z tym obowiązków.

i usług⁵, obrotem jest kwota należna z tytułu sprzedaży, pomniejszona o kwotę należnego podatku. Kwota należna obejmuje całość świadczenia należnego od nabywcy lub osoby trzeciej. Przez sprzedaż rozumie się odpłatną dostawę towarów i odpłatne świadczenie usług na terytorium kraju, eksport towarów oraz wewnątrzwspólnotową dostawę towarów. Stosownie do zapisu art. 109 ust. 1 ustawy o VAT, podatnicy zwolnieni od podatku na podstawie art. 113 ust. 1 i 9 są obowiązani prowadzić ewidencję sprzedaży za dany dzień, nie później jednak niż przed dokonaniem sprzedaży w dniu następnym. Obowiązek w zakresie prowadzenia ewidencji sprzedaży przy zastosowaniu kas rejestrujących wynika z art. 111 ust. 1 ustawy. w myśl tego przepisu, podatnicy dokonujący sprzedaży na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz rolników ryczałtowych są obowiązani do prowadzenia ewidencji obrotu i kwot podatku należnego przy zastosowaniu kas rejestrujących. Powyższy przepis określa generalną zasadę, z której wynika, iż obowiązek prowadzenia ewidencji sprzedaży przy zastosowaniu kasy rejestrującej dotyczy wszystkich podatników, którzy w ramach prowadzonej działalności gospodarczej dokonują sprzedaży na rzecz określonych w nim odbiorców, tj. osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz rolników ryczałtowych.

Kwestie dotyczące prowadzenia

ewidencji sprzedaży przy zastosowaniu kasy rejestrującej, w stanie prawnym obowiązującym do dnia 31 marca 2013 r., regulują przepisy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie kryteriów i warunków technicznych, którym muszą odpowiadać kasy rejestrujące oraz warunków ich stosowania⁶. Stosownie do zapisu § 5 ust 1 pkt 1 rozporządzenia, kasy, z zastrzeżeniem ust. 2-5, muszą odpowiadać następującym m.in. warunkom technicznym: zapisywać w pamięci fiskalnej kasy co najmniej następujące dane:

- informację o dacie i czasie rozpoczęcia oraz zakończenia pracy w trybie fiskalnym,
- numer unikatowy kasy oraz numer identyfikacji podatkowej podatnika (NIP),
- oznaczenia literowe od „A” do „G” służące użytkownikowi kasy do przyporządkowania stawki podatku do nazw towarów i usług, przy czym: literze „A” jest przyporządkowana stawka podstawowa podatku, zaś literom od „B” do „G” odpowiadają pozostałe stawki podatku wprowadzane na poszczególne towary i usługi oraz zwolnienie od podatku.

Zgodnie z treścią § 7 ust. 1 pkt 16 rozporządzenia, podatnicy, z zastrzeżeniem ust. 2, są obowiązani przy prowadzeniu ewidencji przy zastosowaniu kas stosować przyporządkowanie do oznaczeń literowych stawek podatku zgodnych z zasadami określonymi w § 5 ust. 1 pkt 1 lit. c; ewentualne odstępstwa

⁵ Tekst jednolity: Dz.U. z 2011 r. Nr 177, poz. 1054 ze zm. - dalej zwana w skrócie ustawą o VAT.

⁶ Dz. U. Nr 212, poz. 1338 ze zm.

są dopuszczalne w starszych typach kas, gdzie liczba przewidzianych w konstrukcji kasy grup podatkowych jest mniejsza, niż wynika z tego przepisu oraz w okresie 5 miesięcy od dnia zmiany wysokości stawek podatkowych. Należy wskazać, iż od dnia 1 kwietnia 2013 r. w powyższym zakresie obowiązują przepisy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 14 marca 2013 r. w sprawie kas rejestrujących⁷. Zgodnie z zapisem § 6 ust. 1 pkt 5 tego rozporządzenia, podatnicy, prowadząc ewidencję stosują oznaczenia literowe od „A” do „G” do przyporządkowania stawki podatku do nazw towarów i usług, przy czym literze „A” jest przyporządkowana stawka podstawowa podatku, zaś literom od „B” do „G” odpowiadają pozostałe stawki podatku stosowane na poszczególne towary i usługi oraz zwolnienie od podatku.

Wnioski praktyczne

Jeśli recepcja obiektu hotelarskiego używa programu rezerwacyjnego, w którym również dolicza opłatę miejscową (uzdrowiskową) do rachunku turysty, to pojawia się pytanie czy taka operacja jest poprawna z punktu widzenia prawa? Należy pamiętać, iż czynność poboru opłaty miejscowej ma charakter publicznoprawny, a nie cywilnoprawny, a ich wysokość jest ściśle określona w przepisach prawa. Zatem pobierana przez inkasenta (hotel) opłata miejscowa (uzdrowiskowa), stanowiąca należność gminy, nie jest objęta przepisami ustawy o podatku od towarów i usług i tym samym

nie podlega obowiązkowi ewidencjonowania przy zastosowaniu kasy rejestrującej.

Należy również zauważyć, iż przepisy prawne, regulujące zasady stosowania kas rejestrujących, nie dotyczą czynności niepodlegających opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług. Art. 111 ust. 1 ustawy o podatku od towarów i usług, jak również powołane przepisy w zakresie stosowania kas rejestrujących, tj. obowiązujące do dnia 31 marca 2013 r., rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie kryteriów i warunków technicznych, którym muszą odpowiadać kasy rejestrujące oraz warunków ich stosowania⁸, jak również obowiązujące od 1 kwietnia 2013 r. przepisy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 14 marca 2013 r. w sprawie kas rejestrujących⁹, odnoszą się do czynności opodatkowanych i zwolnionych od podatku od towarów i usług.

Zatem opłaty miejscowej i uzdrowiskowej, jako niestanowiących – w świetle przepisów ustawy o podatku od towarów i usług – sprzedaży, inkasent (hotel) nie powinna ewidencjonować przy zastosowaniu kasy rejestrującej. Niemniej jednak należy wskazać, iż przy założeniu, że inkasent prowadzi odrębne urządzenia księgowo, umożliwiające prawidłowe ustalenie faktycznego przebiegu dokonywanych transakcji podlegających opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług, bądź zwolnionych od tego podatku, do-

⁷ Dz. U. z 2013 r., poz. 363.

⁸ Dz. U. Nr 212, poz. 1338 ze zm.

⁹ Dz. U. z 2013 r., poz. 363.

browolne ewidencjonowanie przy zastosowaniu kasy rejestrującej czynności poboru opłaty miejscowej (uzdrowskiej), jako nieobjętej opodatkowaniem, można uznać za dopuszczalne.

Należy przy tym podkreślić, iż programowanie kasy rejestrującej w sposób, zgodnie z którym wolnej literze „G” zostanie przyporządkowana wyłącznie czynność poboru opłaty miejscowej, przy założeniu, że hotel stosuje prawidłowe przyporządkowanie (do oznaczeń literowych) stawek dla pozostałych czynności świadczonych w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej, powinno znaleźć odzwierciedlenie w stosownej adnotacji dokonanej w książce serwisowej kasy.

Zazwyczaj inkasenci przyjęcie opłat klimatycznych potwierdzają wydaniem dowodu wpłaty z kwitariusza przychodowego otrzymanego z urzędu i opieczętowanego pieczęcią urzędu, który jest jedynym dowodem stwierdzającym fakt uiszczenia opłaty przez osobę zobowiązaną do jej zapłaty. Również na podstawie tego kwitariusza inkasenci rozliczają się z urzędem i wpłacają do kasy gminy wpływy z tego tytułu. Wydaje się, iż jeśli inkasent nie otrzyma od gminy kwitariusza, pobór opłaty miejscowej od turysty (kuracjusza) może być przez niego dokumentowany, np. w formie noty księgowej. Opłata miejscowa nie stanowi bowiem sprzedaży, o której mowa w art. 2 pkt 22 ustawy o VAT, w związku z czym nie występuje podstawa do ewidencjonowania tej należności za pomocą kasy reje-

strującej. Nie wystawia się również w tym przypadku faktur VAT. Warto dodać, iż takie samo stanowisko prezentują w tej sprawie organy podatkowe, np. Urząd Skarbowy w Nowym Sączu w interpretacji indywidualnej z 16 stycznia 2007 r. (nr PP/443-140/06). z kolei w rozrachunkach pomiędzy inkasentem a gminą czynność poboru opłaty miejscowej, za którą jednostka otrzymuje wynagrodzenie w formie 10% prowizji od zainkasowanych wpływów, stanowi - moim zdaniem - świadczenie usług na rzecz gminy i tym samym podlega opodatkowaniu tym podatkiem. Czynność tę jednostka powinna zatem udokumentować fakturą VAT - jeżeli jest czynnym podatnikiem VAT. W pozostałych przypadkach, gdy jednostka nie jest czynnym podatnikiem VAT, może to być zwykły rachunek. Zwrócić jednak należy uwagę, iż zasady opodatkowania VAT i udokumentowania opłat klimatycznych nie są uregulowane wprost w przepisach prawa. Warto w tej kwestii zwrócić się o interpretację do właściwego organu podatkowego.

Bibliografia

G. Dudar, *Problemy praktyczne z wprowadzeniem i poborem opłaty uzdrowskiej na przykładzie uchwał obowiązujących w uzdrowskach nadmorskich*, „Przegląd Podatków Lokalnych i Finansów Samorządowych” 2014, Nr 6.

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie kryteriów i warunków technicznych, którym muszą odpowiadać

kasy rejestrujące oraz warunków ich stosowania (Dz. U. Nr 212, poz. 1338 ze zm.).

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 14 marca 2013 r. w sprawie kas rejestrujących (Dz. U. z 2013 r., poz. 363.).

Uchwała RIO we Wrocławiu z dnia 17 grudnia 2008 r. (Nr 99/2008, LexPolonica nr 2331593).

Ustawa z 12.01.1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2002 r. Nr 9, poz. 84 ze zm.).

Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych (tekst jednolity: Dz.U. z 2012 r. poz. 651 ze zm.).

Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (tekst jednolity: Dz.U. z 2011 r. Nr 177, poz. 1054 ze zm.).

Wyrok NSA z 11 stycznia 2008 r. (II FSK 1526/06).

REFERATY

Dr hab. Tomasz Wołowicz

zastępca Burmistrza Krynicy –Zdroju

Opodatkowanie podatkiem od nieruchomości budowli infrastruktury portowej oraz budynków i gruntów wpisanych do rejestru zabytków (wybrane problemy praktyczne)

Streszczenie

Celem artykułu jest prezentacja wybranych problemów praktycznych dotyczących opodatkowania podatkiem od nieruchomości budowli infrastruktury portowej wraz z gruntami oraz budynków i gruntów wpisanych do rejestru zabytków. Artykuł uwzględnia orzecznictwo sądów administracyjnych oraz opinie praktyków.

Summary

The aim of the article is to present some practical problems concerning the taxation of real estate building port facilities with land, buildings and land entered in the register of monuments. Article takes into account the case law of administrative courts and the opinions of practitioners.

Słowa kluczowe: infrastruktura portowa, zabytki, podatek od nieruchomości

Keywords: harbor infrastructure, monuments buildings, property tax

Zwolnienie budowli infrastruktury portowej

Stosownie do treści art. 7 ust. 1 pkt 2 u.p.o.l. zwolnione od podatku od nieruchomości są budowle infrastruktury portowej, budowle infrastruktury zapewniającej dostęp do portów i przystani morskich oraz zajęte pod nie grunty. Zatem ze zwolnienia nie mogą korzystać budynki, a zakres stosowania przedmiotowego zwolnienia wyznaczają dwa pojęcia: „budowle infrastruktury portowej” oraz „budowle zapewniające dostęp do portów i przystani morskich”. Zastosowanie zwolnienia dla gruntów jest konsekwencją stwierdzenia, że mamy do czynienia z występowaniem jednej lub obu ze wskazanych wyżej kategorii. Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z 12.01.1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych¹ podatnikami podatku od nieruchomości są osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, będące: właścicielami nieruchomości lub obiektów budowlanych, posiadaczami samodzielnymi nieruchomości lub obiektów budowlanych oraz użytkownikami wieczystymi gruntów, z którymi związane jest powstanie obowiązku podatkowego w podatku od nieruchomości.

Ustawa o portach i przystaniach morskich

W tym miejscu trzeba więc podkreślić, że po pierwsze, ze zwolnienia z pewnością nie mogą korzystać budynki, a po drugie, zakres stosowania przedmiotowego zwolnienia wyznaczają dwa pojęcia: „budowle infrastruktury portowej” oraz „budowle zapewniające dostęp do portów i przystani morskich”. Zastosowanie zwolnienia dla gruntów jest konsekwencją stwierdzenia, że mamy do czynienia z występowaniem jednej lub obu ze wskazanych wyżej kategorii. W celu ustalenia, czy posiadane przez podatnika budowle w rzeczywistości stanowią budowle infrastruktury portowej lub infrastruktury zapewniającej dostęp do portów i przystani morskich, w braku odpowiedniej definicji sformułowanej na potrzeby ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, prawidłowe jest dokonanie w pierwszej kolejności gramatyczno-słownikowej wykładni powyższych pojęć, która w miarę potrzeb może być następnie uzupełniana wnioskami płynącymi z zastosowania innych rodzajów wykładni: historycznej, systemowej, funkcjonalnej, logicznej, a wreszcie – jeśli nie przede wszystkim – celowościowej, która w odniesieniu do indywidualnych spraw rozstrzyganych w drodze decyzji administracyjnych uznana jest za najodpowiedniejszą i najlepiej prowadzącą do rozszyfrowania intencji i celów ustawodawcy.

Analizując wyłącznie definicje pojęć infrastruktury portowej i infrastruktury zapewniającej dostęp do

¹ Ustawa z 12.01.1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2002 r. Nr 9, poz. 84 ze zm.), dalej: u.p.o.l.

portów i przystani morskich, zawarte w ustawie o portach i przystaniach morskich², należy stwierdzić, że z definicji „infrastruktury portowej”, sformułowanej w art. 2 pkt 4 u.p.p.m., nie wynika, iż wymienione tam obiekty powinny pozostawać w posiadaniu podmiotu powołanego do zarządzania portem lub przystanią morską, a jedynie, że mają być „przeznaczone do świadczenia przez podmiot zarządzający portem usług związanych z korzystaniem z infrastruktury portowej”. Zatem nie można formułować poglądu, że zwolnienie z podatku od nieruchomości przysługuje jedynie podmiotom powołanym do zarządzania portem i przystanią morską. Takie kryteria nie mają umocowania w przepisach prawa, albowiem z treści art. 7 ust. 1 pkt 2 u.p.o.l., w połączeniu z zapisem art. 217 Konstytucji RP, wynika, że o obowiązku podatkowym w podatku od nieruchomości nie można decydować w taki sposób, aby przesłanką zwalniającą z tego podatku była przynależność podatnika do kategorii podatników wyodrębnionej ze względu na cechy podmiotowe. Artykuł 7 ust. 1 pkt 2 u.p.o.l. reguluje zwolnienie o charakterze przedmiotowym. Wobec powyższego stwierdzić należy, że od ogólnego przedmiotowego zwolnienia z podatku od nieruchomości, o którym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 2 u.p.o.l., nie istnieją wyjątki o charakterze podmiotowym. Ponadto na podstawie przepisów niebędących ustawami podatkowymi

ani przepisami prawa podatkowego w rozumieniu art. 3 pkt 1 i 2 ordynacji podatkowej³ nie jest dopuszczalna interpretacja przepisu art. 7 ust. 1 pkt 2 u.p.o.l. różnicująca podatników w zależności od tego, czy są oni podmiotami zarządzającymi portem lub przystanią morską.

Wobec braku w ustawie o podatkach i opłatach lokalnych definicji pojęć infrastruktury portowej oraz infrastruktury zapewniającej dostęp do portów i przystani morskich, należy w pierwszej kolejności ustalić znaczenie tych pojęć. Warto zatem posłużyć się wykładnią językową, opartą na słownikowym rozumieniu wskazanych zwrotów, lub też wykładnią systemową, poszukującą tego znaczenia w innych aktach prawnych. W tym kontekście należy zwrócić uwagę, że w samej treści art. 7 ust. 1 pkt 2 u.p.o.l. nie sposób znaleźć wprost odesłania do definicji zawartych w innych aktach prawnych. Nie można jednak przyjąć, że taki zabieg legislacyjny wyklucza posłużenie się wykładnią systemową, zwłaszcza gdy uwzględnić historyczną ewolucję analizowanego zwolnienia. Obecnie obowiązujące brzmienie art. 7 ust. 1 pkt 2 u.p.o.l. zostało mu nadane ustawą o zmianie ustawy o portach i przystaniach morskich oraz niektórych innych ustaw⁴. W ustawie o portach i przystaniach morskich definiuje się oba użyte w art. 7 ust. 1 pkt 2 u.p.o.l. pojęcia. A zatem pomimo braku odesłania w tym prze-

² Ustawa z 20.12.1996 r. o portach i przystaniach morskich (tekst jedn.: Dz. U. z 2002 r. Nr 110, poz. 967 ze zm.), dalej: u.p.p.m.

³ Ustawa z 29.08.1997 r. – Ordynacja podatkowa (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 749 ze zm)

⁴ Ustawa z 6.09.2001 r. o zmianie ustawy o portach i przystaniach morskich oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 111, poz. 1197).

pisie wprost do regulacji wskazanej ustawy, nie powinno budzić wątpliwości, że wykładnia systemowa ma pierwszeństwo przed wykładnią językową⁵. Zatem należy stwierdzić jednoznacznie, że zakres zwolnienia z art. 7 ust. 1 pkt 2 u.p.o.l. musi być ustalany z uwzględnieniem definicji „infrastruktury portowej” oraz „infrastruktury zapewniającej dostęp do portów i przystani morskich” zawartych w ustawie o portach i przystaniach morskich. w art. 2 pkt 4 i 5 u.p.p.m. definiuje się pojęcie infrastruktury portowej oraz infrastruktury zapewniającej dostęp do portów lub przystani morskich. Poprzez infrastrukturę portową rozumie się znajdujące w granicach portu lub przystani morskiej akweny portowe oraz ogólnodostępne obiekty, urządzenia i instalacje związane z funkcjonowaniem portu, przeznaczone do wykonywania przez podmiot zarządzający portem zadań, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 5 u.p.p.m. Infrastruktura zapewniająca dostęp do portów lub przystani morskich to prowadzące do portu lub przystani morskiej oraz położone w granicach portu lub przystani morskiej tory wodne, wraz ze związanymi z ich funkcjonowaniem obiektami, urządzeniami i instalacjami. Definiując w pierwszej kolejności infrastrukturę zapewniającą dostęp do portów lub przystani morskich, należy podkreślić, że w art. 2 pkt 5 u.p.p.m. wskazuje się na następujące elementy⁶: są to tory wodne

wraz ze związanymi z ich funkcjonowaniem obiektami, urządzeniami i instalacjami, prowadzące do portu lub przystani morskiej oraz położone w granicach portu lub przystani morskiej. W art. 2 pkt 4 u.p.p.m. wskazuje się natomiast na warunki, które muszą być spełnione, aby dana budowla mogła być zaliczona do infrastruktury portowej. A zatem taka budowla musi znajdować się w granicach portu lub przystani morskiej, musi być ogólnodostępna, musi być związana z funkcjonowaniem portu oraz powinna być przeznaczona do wykonywania przez podmiot zarządzający portem zadań, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 5 u.p.p.m. Budowle znajdujące się w granicach portu muszą być ogólnodostępne⁷. Poprzez ogólnodostępność budowli usytuowanych w granicach portu należy rozumieć nieograniczony do nich dostęp. Bez wątpienia ogólnodostępność wskazanych budowli wiąże się z tym, że przedsiębiorstwa podmiotów gospodarczych zarządzających portami, zgodnie z art. 6 ust. 2 u.p.p.m., mają charakter użyteczności publicznej. Przedsiębiorstwo użyteczności publicznej ma na celu bieżące i nieprzerwane zaspokajanie potrzeb ludności. Oznacza to, że nie można za tego rodzaju obiekty uznać tych, do których dostęp ma ograniczony charakter. Z sytuacją taką będziemy mieli do czynienia w tych przypadkach, w których zarząd portu w drodze umowy cywilnoprawnej przenosi posiadanie budowli znajdujących

⁵ Zob. wyroki NSA: z 10.12.2008 r. (II FSK 1082/07), LEX nr 519895; z 3.06.2008 r. (II FSK 996/07), POP 2008/4, poz. 59

⁶ L. Etel, Podatek od nieruchomości. Komentarz do art. 7 ustawy o podatku od nieruchomości, LEX/el. 2012.

⁷ Ogólnodostępny to dostępny dla wszystkich. Zob. T. Karpowicz (red.), Słownik ortograficzny języka polskiego, Muza 2001, 2005, 2006

się na terenie portu, a posiadacz ogranicza do nich dostęp. Co do zasady bowiem dostęp do gruntów i infrastruktury przysługuje wyłącznie posiadaczowi, a nie ogółowi podmiotów. Oznacza to, że przekazanie budowli na podstawie zawartych umów innym niż zarząd portu podmiotom ogranicza ich ogólnodostępność, gdyż trudno przypuszczać, że podmioty te będą je wszystkim udostępniały⁸.

Infrastruktura portowa związana jest z funkcjonowaniem portu. Pojęcie to jest bardzo nieprecyzyjne. Można przyjąć ogólne założenie, że cały majątek, którym dysponuje podmiot zarządzający portem, jest związany bezpośrednio lub pośrednio z jego funkcjonowaniem. Od tej zasady z pewnością będą jednak istniały wyjątki, które dotyczą tych wszystkich sytuacji, w których znajdujące się w granicach portu budowle są przekazywane przez zarząd portu podmiotom trzecim. W tym przypadku konieczne są analiza umów przenoszących posiadanie i ustalenie faktycznego sposobu ich wykorzystywania. Nie można bowiem z góry wykluczyć sytuacji, w której najemcy (dzierżawcy) wykorzystują budowle do celów innych niż związane z funkcjonowaniem portu, w szczególności działalności gospodarczej. Ostatnim warunkiem, który musi być spełniony, aby można było zaliczyć budowle do infrastruktury portowej, jest ich przeznaczenie do wykonywania przez podmiot zarządzający portem zadań, o których mowa

w art. 7 ust. 1 pkt 5 u.p.p.m. Przepis ten stanowi, że przedmiot działalności przedsiębiorstwa podmiotu zarządzającego obejmuje w szczególności świadczenie usług związanych z korzystaniem z infrastruktury portowej. Zgodnie z wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego z 3.06.2008 r., do 6.11.2001 r., zgodnie z art. 2 pkt 4, ustawa rozumiała przez infrastrukturę portową znajdujące się w granicach portu lub przystani morskiej ogólnodostępne obiekty, urządzenia i instalacje związane z funkcjonowaniem portu, znajdujące się na gruntach, którymi gospodaruje podmiot zarządzający. Od tego terminu definicję tę rozszerzono na akweny portowe i dodano stwierdzenie, że infrastruktura portowa ma być przeznaczona do wykonywania przez podmiot zarządzający portem zadań, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 5 u.p.p.m. w związku z tym przepis art. 2 pkt 4 otrzymał brzmienie, że ilekroć w ustawie jest mowa o infrastrukturze portowej, rozumie się przez to znajdujące się w granicach portu lub przystani morskiej akweny portowe oraz ogólnodostępne obiekty, urządzenia i instalacje związane z funkcjonowaniem portu, przeznaczone do wykonywania przez podmiot zarządzający portem zadań, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 5 u.p.p.m. Takie oznaczenie definicji infrastruktury portowej w ustawie zmieniającej, jak zauważa sąd, oznaczało z jednej strony jej rozszerzenie o akweny portowe, a z drugiej – jej zawężenie, gdyż usługi musiały być objęte zadaniami wykonywanymi

⁸ L. Eteł, Podatek od nieruchomości...

przez podmiot zarządzający portem i związane z korzystaniem z infrastruktury portowej.

Grunty a nie rozpoczęty proces inwestycyjny

Przepis art. 7 ust. 1 pkt 2a u.p.o.l. wprowadza nowe zwolnienie w podatku od nieruchomości, któremu podlegają „grunty, które znajdują się w posiadaniu podmiotu zarządzającego portem lub przystanią morską, pozyskane na potrzeby rozwoju portu lub przystani morskiej, zajęte na działalność określoną w statucie tego podmiotu, położone w granicach portów i przystani morskich – od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym podmiot ten wszedł w ich posiadanie – nie dłużej niż przez okres 5 lat, z wyjątkiem gruntów zajętych przez podmiot inny niż podmiot zarządzający portem lub przystanią morską”. A zatem aby podmiot gospodarczy zarządzający portami morskimi mógł skorzystać z powyższego zwolnienia, muszą być spełnione następujące warunki: grunty muszą znajdować się w posiadaniu podmiotu zarządzającego portem lub przystanią morską, muszą być pozyskane na potrzeby rozwoju portu lub przystani morskiej, muszą być zajęte na działalność określoną w statucie podmiotu zarządzającego, muszą być położone w granicach portów i przystani morskich lub nie mogą być zajęte przez podmiot inny niż podmiot zarządzający portem lub przystanią morską.

Zwolnienie to będzie miało zastosowanie również w stosunku do gruntów spełniających powyższe

warunki, znajdujących się w posiadaniu podmiotu zarządzającego portem lub przystanią morską. Wynika to z art. 4 ustawy o zmianie ustawy o portach o przystaniach morskich oraz o zmianie niektórych innych ustaw. Ustawa ta wprowadza bowiem jedno nowe zwolnienie – dodane do ustawy o podatkach i opłatach lokalnych w art. 7 ust. 1 pkt 2a. Artykuł 4 ustawy o zmianie ustawy o portach i przystaniach morskich jest przepisem przejściowym, regulującym sposób wejścia w życie nowego zwolnienia, a także zakres jego stosowania co do zastanego w dniu wejścia w życie ustawy stanu prawnego i faktycznego. Jak wspomniano już wyżej, aby podatnik mógł skorzystać ze zwolnienia wymienionego w art. 7 ust. 1 pkt 2a u.p.o.l., grunt, który ma być objęty zwolnieniem – musi łącznie spełniać kryteria wymienione w tym przepisie. Należy pamiętać, że grunt będący w posiadaniu innego podmiotu niż podmiot zarządzający portem lub przystanią morską – nie spełnia warunków wymienionych w pkt 5 powoływanego przepisu i w związku z tym nie przysługuje w stosunku do niego przedmiotowe zwolnienie. Grunt, do którego będzie miało zastosowanie zwolnienie z art. 7 ust. 1 pkt 2a u.p.o.l., musi być pozyskany na potrzeby rozwoju portu lub przystani morskiej, na działalność określoną w statucie podmiotu zarządzającego portem lub przystanią morską. Okoliczność, czy grunt został nabyty na potrzeby rozwoju, stwierdzić można np. na podstawie uchwały zarządu podmiotu zarzą-

dającego o celu nabycia nieruchomości.

Budynki i grunty wpisane do rejestru zabytków a podatek od nieruchomości

Kontrowersje i spory interpretacyjne

Grunty i budynki wpisane do rejestru zabytków są zwolnione z podatku od nieruchomości pod warunkiem ich utrzymania i konserwacji, zgodnie z przepisami o ochronie zabytków⁹, z wyjątkiem części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej¹⁰. Warunkiem zwolnienia jest spełnienie łącznie trzech czynników, takich jak: indywidualny wpis nieruchomości do rejestru zabytków, utrzymywanie i konserwacja nieruchomości zgodnie z przepisami o ochronie zabytków oraz niezajęcie na prowadzoną działalność gospodarczą.

W praktyce kontrowersje i spory interpretacyjne budzi sformułowanie „pod warunkiem ich utrzymania i konserwacji”. W wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu rozstrzygnięto problem zboru poewangelickiego, będącego zabytkiem wpisanym do rejestru zabytków¹¹. Stanowiąc o zastosowaniu zwolnienia pod warunkiem utrzymania i konserwacji, zgodnie z przepisami o ochronie zabytków, ustawodawca nie wskazał, kto i w jaki sposób ma dokonywać weryfikacji spełnienia tego warunku. Skoro jed-

nak utrzymanie i konserwacja obiektów mają spełniać wymogi przepisów o ochronie zabytków, wskazuje to na konieczność dokonania takiej weryfikacji również zgodnie z przepisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Zgodnie z art. 38 ust. 1 u.o.z. kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami sprawują wojewódzki konserwator zabytków lub działający z jego upoważnienia pracownicy wojewódzkiego urzędu ochrony zabytków. Artykuł 39 ust. 1 u.o.z. stanowi, że z czynności kontrolnych kontrolujący sporządza protokół, którego jeden egzemplarz doręcza kontrolowanej osobie fizycznej lub kierownikowi kontrolowanej jednostki organizacyjnej. Protokół podpisują kontrolujący i kontrolowana osoba fizyczna albo kierownik kontrolowanej jednostki organizacyjnej lub upoważniona przez niego osoba, którzy mogą wnieść do niego umotywowane zastrzeżenia i uwagi. w przypadku stwierdzenia określonych nieprawidłowości, zgodnie z art. 40 ust. 1 i ust. 2 u.o.z., wojewódzki konserwator powinien wydać zalecenia albo stosowną decyzję. Zwolnienie nie jest zatem przewidziane dla obiektów, których dotyczą inne formy ochrony nad zabytkami, wskazane w art. 7 u.o.z. Dla zwolnienia nie wystarczy np. ochrona przyznana na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Jednocześnie omawiana ulga obejmuje wyłącznie budynki (np. kamienice, zamki) oraz grunty (aleje, ogrody, drogi itp.). Do

⁹ Ustawa z 23.07.2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 ze zm.), dalej: u.o.z.

¹⁰ Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 6 ustawy z 12.01.1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2010 r. Nr 95, poz. 613 ze zm.), dalej: u.p.o.l.

¹¹ Wyrok WSA w Poznaniu z 24.08.2006 r. (I SA/Po 1203/05).

zwolnienia z podatku nie kwalifikują się natomiast budowle, nawet jeśli mają charakter zabytkowy (mosty, wiadukty, wały, fortyfikacje itp.)¹².

W innym wyroku WSA¹³ stwierdzono, że utrata zwolnienia określonego w art. 7 ust. 1 pkt 6 u.p.o.l. następuje, gdy nieruchomość wpisana do rejestru zabytków nie jest utrzymywana i konserwowana zgodnie z przepisami o ochronie zabytków. Aby jednak do tego doszło, muszą zostać podjęte stosowne działania zarówno przez organ podatkowy, jak i organ uprawniony do dokonania oceny dotyczącej właściwego utrzymania zabytku. Organ podatkowy, w trybie art. 209 § 1 ordynacji podatkowej¹⁴, powinien zwrócić się do wojewódzkiego konserwatora zabytków o zajęcie stanowiska odnośnie do należytego utrzymania nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków. w wyroku WSA w Opolu¹⁵ stwierdzono, że utrata zwolnienia następuje, gdy nieruchomość wpisana do rejestru zabytków nie jest utrzymywana i konserwowana zgodnie z przepisami o ochronie zabytków. Aby jednak do tego doszło, muszą zostać podjęte stosowne działania zarówno przez organ podatkowy, jak i przez organ uprawniony do dokonania oceny dotyczą-

cej właściwego utrzymania zabytku. Kontrolę w zakresie przestrzegania i stosowania przepisów dotyczących ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami sprawują wojewódzki konserwator zabytków lub działający z jego upoważnienia pracownicy wojewódzkiego urzędu ochrony zabytków. Zatem to właśnie do wojewódzkiego konserwatora zabytków powinien zwrócić się organ podatkowy o zajęcie stanowiska odnośnie do należytego utrzymania nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków. Wojewódzki konserwator zabytków jest bowiem właściwy do określenia, czy dany zabytek jest utrzymywany i konserwowany zgodnie z przepisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Kwestie te zostały uregulowane w art. 38 i n. u.o.z. Zajęcie przez wojewódzkiego konserwatora zabytków stanowiska odnośnie do prawidłowości utrzymania zabytku powinno jednak nastąpić po zwróceniu się o to przez organ podatkowy. Skoro organy podatkowe nie dysponują wiedzą pozwalającą ocenić stan zabytku i sposób jego konserwacji, to prawidłowe jest wystąpienie organu podatkowego do wojewódzkiego konserwatora zabytków o udzielenie informacji, względnie przedstawienie przez zainteresowanego podatnika odpowiedniego zaświadczenia wydanego przez wojewódzkiego konserwatora zabytków. Takie postępowanie należy uznać za właściwe w świetle przepisów o postępowaniu dowodowym¹⁶.

Wojewódzki Sąd Administracyjny

¹² Wojewódzki Sąd Administracyjny w Łodzi w nieprawomocnych wyrokach z 6.09.2011 r. (I SA/Łd 830/11) i (SA/Łd 831/11) stwierdził, że zwolnienie dotyczące budynków i gruntów wpisanych do rejestru zabytków znajduje zastosowanie, gdy wpis tych przedmiotów ma charakter „indywidualny”. Omawiane zwolnienie z podatku obejmuje je wyłącznie budynki (pałace, zamki, kamienice) i grunty (ogrody, place, aleje) stanowiące wartości zabytkowe, które potwierdza ich wpis do rejestru zabytków. Do zastosowania zwolnienia konieczne jest również wypełnienie drugiej przesłanki, dotyczącej utrzymania i konserwacji nie ruchomości zabytkowej, zgodnie z przepisami o ochronie zabytków. Zwolnienie nie dotyczy oczywiście nieruchomości lub jej części w przypadku prowadzenia na jej obszarze działalności gospodarczej.

¹³ Wyrok WSA w Szczecinie z 4.10.2007 r. (I SA/Sz 235/07).

¹⁴ Ustawa z 29.08.1997 r. – Ordynacja podatkowa (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 749 ze zm.).

¹⁵ Wyrok WSA w Opolu z 17.12.2008 r. (I SA/Op 272/08).

¹⁶ Por. wyrok NSA z 24.06.2010 r. (II FSK 343/09).

w Gliwicach¹⁷ stwierdził, że zwalnia się z podatku od nieruchomości grunty i budynki wpisane indywidualnie do rejestru zabytków, pod warunkiem ich utrzymania i konserwacji, zgodnie z przepisami o ochronie zabytków, z wyjątkiem części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej. Według niego do ustalenia zaistnienia drugiej przesłanki zwolnienia konieczne jest określone zachowanie się podatnika. To zachowanie to „utrzymywanie” i „konserwacja” gruntów i budynków zgodnie z przepisami o ochronie zabytków. Skoro zatem przepis prawa podatkowego odsyła do przepisów innych niż podatkowe, to znaczy, że zachowanie się podatnika decydujące o spełnieniu warunków zwolnienia podatkowego będzie podlegało ocenie z punktu widzenia wskazanych w tym przepisie norm.

„Utrzymywanie” zabytku a zwolnienie ustawowe

Według WSA krótka analiza tych najistotniejszych regulacji zawartych w ustawie, do której odsyła stosowny przepis z art. 7, prowadzi do wniosku, że istotę zachowania polegającego na „utrzymywaniu” zabytku zgodnie z przepisami o ochronie zabytków można sprowadzić do przestrzegania w szczególności tych przepisów, które nakładają na właściciela zabytku określone obowiązki. Będzie to zatem obowiązek zabezpieczenia zabytku przed zniszczeniem, uszkodzeniem i dewastacją, a także obowiązek podporządkowania się działaniom organów ochrony zabyt-

ków. Z tych rozważań wynika wniosek, że aby można było dokonać jakichkolwiek ocen spełnienia przez podatnika warunku ustawowego zwolnienia, niezbędne jest istnienie punktu odniesienia tych ocen, czyli innymi słowy – zgodnie z nomenklaturą analizowanych ustaw – stanu zachowania zabytku w dacie objęcia go we władanie przez podatnika. Wojewódzki Sąd Administracyjny podkreślił, że istotne jest, iż ustalenia organów podatkowych w tym zakresie muszą – choćby tylko z racji ustawowego odesłania – opierać się na opiniach organów ochrony zabytków. Z punktu widzenia możliwości ich weryfikacji najbardziej przydatne są zalecenia pokontrolne.

Zdaniem WSA w Poznaniu¹⁸ podkreślenia wymaga to, że konstrukcja omawianego zwolnienia podatkowego przesądza o tym, iż jest on stosowany przez organ obligatoryjnie z urzędu, nie zależy od wniosku podatnika ani od jego stanowiska w tej sprawie. Organ podatkowy, ustalwszy w postępowaniu podatkowym, że dana nieruchomość jest wpisana do rejestru zabytków, jest zobowiązany zbadać możliwość zastosowania zwolnienia podatkowego przewidzianego w art. 7 ust. 1 pkt 6 u.p.o.l. Analiza treści powołanego przepisu wskazuje, że badanie to powinno polegać na ustaleniu przesłanki zwolnienia, a mianowicie tego, czy nieruchomości wpisane indywidualnie do rejestru zabytków są utrzymywane i konserwowane zgodnie z przepisami o ochronie za-

¹⁷ Por.: wyrok WSA w Gliwicach: z 15.07.2008 r. (I SA/Gl 149/08); z 15.07.2008 r. (I SA/Gl 152/08).

¹⁸ Por. wyrok z 7.07.2010 r. (III SA/Po 302/10), także wyrok WSA w Opolu z 24.11.2010 r. (I SA/Op 547/10).

bytków, z wyjątkiem części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej. Z powyższego wynika, że ocena zachowania się podatnika, polegającego na „utrzymywaniu” i „konserwacji” gruntów i budynków, powinna być dokonana z punktu widzenia przepisów o ochronie zabytków. w art. 5 u.o.z. zawarto definicję opieki nad zabytkiem. Opieka nad zabytkiem sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega w szczególności na zapewnieniu warunków naukowego badania i dokumentowania zabytku; prowadzeniu prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku; zabezpieczeniu i utrzymaniu zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie; korzystaniu z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości; popularyzowaniu i upowszechnianiu wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury. Analiza przepisów, zdaniem WSA, prowadzi do wniosku, że istotą zachowania polegającego na „utrzymywaniu” zabytku zgodnie z przepisami o ochronie zabytków można sprowadzić do przestrzegania w szczególności tych przepisów, które nakładają na właściciela zabytku obowiązek realizacji działań wynikających z definicji opieki nad zabytkami, a zatem zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie i korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości. Podkreślenia ponadto wymaga fakt, że z omawianej ustawy wynika obowiązek podporządkowania się działaniom organów ochrony

zabytków.

Zwolnienie budynków wpisanych indywidualnie do rejestru zabytków a zwolnienie gruntów

Zwolnienie, o którym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 6 u.p.o.l., obejmuje grunty i budynki charakteryzujące się tym, że na podstawie decyzji wydanej przez właściwy do spraw ochrony zabytków organ administracji publicznej zostały wpisane indywidualnie do rejestru zabytków¹⁹. Zwrot „indywidualnie” należy rozumieć w ten sposób, że wpis musi dotyczyć odrębnie gruntu i odrębnie budynku. Ustawodawca założył zatem taką możliwość, że zwolnienie będzie dotyczyło jedynie budynku, pod warunkiem wpisania go do rejestru zabytków. Przepis ten nie pozwala na przyjęcie – zdaniem WSA – że wpisanie budynku do rejestru zabytków automatycznie powoduje uznanie gruntu pod tym budynkiem za zabytek objęty rejestrem zabytków, dając tym samym podstawę do zastosowania wobec tego gruntu zwolnienia przedmiotowego z przytoczonej wyżej regulacji ustawowej.

Za przyjętą interpretacją, według WSA, przemawia także zawarta w art. 1a ust. 1 pkt 1 u.p.o.l. definicja budynku jako obiektu budowlanego w rozumieniu przepisów prawa budowlanego. Budynek jest wprawdzie trwale z gruntem związany, ale taka definicja nie oznacza, że w przypadku gdy przepisy podatkowe mówią o budynku, automatycznie dotyczą także gruntu, na którym

¹⁹ Por. Wyrok WSA w Gorzowie Wlkp. z 12.12.2008 r. (I SA/Go 720/08).

jest on posadowiony. A zatem indywidualny wpis do rejestru zabytków budynków stanowiących odrębny przedmiot opodatkowania nie może zostać uznany za stanowiący podstawę do objęcia zwolnieniem również zajętych pod te budynki gruntów²⁰. W uzasadnieniu NSA wskazał, że w rozpatrywanej sprawie sporne pozostawało to, czy zwolnieniem z opodatkowania podatkiem od nieruchomości na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 6 u.p.o.l. zostały objęte zarówno budynki wpisane do rejestru zabytków, jak i grunty, na których budynki te zostały posadowione. Sąd podkreślił, że zwolnieniem zostały objęte budynki i grunty wpisane „indywidualnie” do rejestru zabytków. Przedmiotem sporu pozostaje właściwa wykładnia omawianego przepisu w zakresie pierwszej z wymienionych przesłanek. Określenie, że zwolnieniem zostały objęte „grunty i budynki wpisane indywidualnie do rejestru zabytków”, oznacza, iż wpis musi się odnosić odrębnie do każdego z tych przedmiotów opodatkowania (gruntów i budynków). Wpis do rejestru zabytków musi mieć bowiem charakter „indywidualny”.

W literaturze słusznie wskazuje się, że literalne brzmienie art. 7 ust. 1 pkt 6 u.p.o.l. „jednoznacznie wskazuje, że warunkiem stosowania tego zwolnienia jest to, by do rejestru zabytków odrębnie wpisany był grunt i budynek. Są to bowiem odrębne przedmioty opodatkowania. Nie ma przy tym znaczenia, że na gruncie prawa cywilnego obowiązuje zasa-

da, zgodnie z którą wszystko co jest na gruncie dzieli los prawny gruntu. Nie można traktować budynku i gruntu na potrzeby opodatkowania podatkiem od nieruchomości jako jednej nieruchomości”²¹.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Olsztynie wskazał na trafne stanowisko zawarte w skardze, że z zapisów w ewidencji gruntów odnośnie do spornej działki jednoznacznie wynika, iż opisana jest ona jako grunty rolne, łąki trwałe, pastwiska trwałe oraz grunty zadrzewione i rowy²². Żadna część tej działki nie została natomiast określona jak grunt objęty ochroną konserwatorską. Określenie jakiegoś gruntu w ewidencji gruntów jako rolny stwarza zatem domniemanie, że uprawa prowadzona na tym gruncie jest rolna. Według WSA trafna jest również uwaga, że pisma wojewódzkiego konserwatora zabytków stanowią jedynie informacje i nie są aktami normatywnymi. Nie mogą zatem stanowić o objęciu spornego gruntu ochroną konserwatora zabytków, co może nastąpić jedynie w formie decyzji administracyjnej. Kwestionując dane z ewidencji gruntów odnośnie do części tej działki, trzeba najpierw zwrócić się we właściwym trybie do konserwatora zabytków o objęcie jej ochroną konserwatorską. A zatem organ podatkowy, wymierzając podatek od spornej działki, nie miał podstawy prawnej do przyjęcia, że jest ona objęta ochroną konserwa-

²¹ B. Pahl, *Opodatkowanie gruntów i budynków wpisanych indywidualnie do rejestru zabytków*, „Przegląd Podatków Lokalnych i Finansów Samorządowych” 2009/7–8, s. 31; podobne stanowisko prezentuje K. Radzikowski, *Zwolnienie z podatku od nieruchomości gruntów i budynków wpisanych do rejestru zabytków*, „Przegląd Podatków Lokalnych i Finansów Samorządowych” 2010/2, s. 15.

²² Zob. wyrok WSA w Olsztynie z 12.12.2007 r. (I SA/OI 440/07).

²⁰ Wyrok NSA z 13.08.2010 r. (II FSK 450/09).

torską, gdyż brakowało decyzji administracyjnej w tym zakresie, a co za tym idzie – nie mogło to znaleźć odzwierciedlenia w ewidencji gruntów.

Bibliografia

L. Etel, *Podatek od nieruchomości. Komentarz do art. 7 ustawy o podatku od nieruchomości*, LEX/el. 2012.

T. Karpowicz (red.), *Słownik ortograficzny języka polskiego*, Muza 2001, 2005, 2006.

B. Pahl, *Opodatkowanie gruntów i budynków wpisanych indywidualnie do rejestru zabytków, „Przegląd Podatków Lokalnych i Finansów Samorządowych” 2009/7–8.*

K. Radzikowski, *Zwolnienie z podatku od nieruchomości gruntów i budynków wpisanych do rejestru zabytków, „Przegląd Podatków Lokalnych i Finansów Samorządowych” 2010/2.*

Ustawa z 12.01.1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2002 r. Nr 9, poz. 84 ze zm.).

Ustawa z 20.12.1996 r. o portach i przystaniach morskich (tekst jedn.: Dz. U. z 2002 r. Nr 110, poz. 967 ze zm.).

Ustawa z 29.08.1997 r. – Ordynacja podatkowa (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 749 ze zm.).

Ustawa z 6.09.2001 r. o zmianie ustawy o portach i przystaniach morskich oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 111, poz. 1197).

Ustawa z 23.07.2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 ze zm.).

Wyroki NSA: z 10.12.2008 r. (II FSK

1082/07), LEX nr 519895; z 3.06.2008 r. (II FSK 996/07), POP 2008/4, poz. 59.

Wyrok WSA w Poznaniu z 24.08.2006 r. (I SA/Po 1203/05).

Wyrok WSA w Szczecinie z 4.10.2007 r. (I SA/Sz 235/07).

Wyrok WSA w Opolu z 17.12.2008 r. (I SA/Op 272/08).

Wyrok NSA z 24.06.2010 r. (II FSK 343/09).

Wyrok WSA w Gliwicach: z 15.07.2008 r. (I SA/Gl 149/08); z 15.07.2008 r. (I SA/Gl 152/08).

Wyrok WSA w Poznaniu z 7.07.2010 r. (III SA/Po 302/10).

Wyrok WSA w Opolu z 24.11.2010 r. (I SA/Op 547/10).

Wyrok WSA w Gorzowie Wlkp. z 12.12.2008 r. (I SA/Go 720/08).

Wyrok NSA z 13.08.2010 r. (II FSK 450/09).

Wyrok WSA w Olsztynie z 12.12.2007 r. (I SA/Ol 440/07).

 CZŁONKOWIE SGU RP

 GMINY NIETRZESZONE W SGU

